

3/1998 26.6.

<p>■ PÄÄKIRJOITUS EU:n aluepolitiikan painotukset ..... 1</p> <p>■ EUROOPAN UNIONI Rakennerahastouudistus Valmistelutahti tiivistyy ..... 2 Ministerikokous Glasgow'ssa 8.–9.6.98 ..... 3 Tavoiteohjelmat Tavoite 6 ..... 4 Tavoite 2 ..... 5 Tavoite 5b ..... 6 Yhteisöaloitteet ja pilotit INTERREG II A ..... 6 URBAN ..... 7 INTERREG II C ..... 7</p>	<p>Poljoisen Periferian Art. 10 ..... 8 Komiteat/Kokoukset ESDP-konferenssi Napolissa ..... 9 Muuta Paikallishallinnon edustajat Brysselissä ..... 9 Ympäristömerkkihanke Irlannissa ..... 10 Alueuunnitteluun liittyvä tutkimustoiminta ..... 10</p> <p>■ POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ JA ALUEPOLITIikka NÄRP:n kevätkokous ..... 11 Norjan aluepoliittinen selonteko ..... 11 Ruotsin suurkaupunkipoliittinen esitys ..... 12</p>	<p>■ MUU KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ OECD:n aluepoliittisen työn uudistus ..... 12</p> <p>■ KANSALLINEN ALUE- POLITIikka Osaamiskeskustoryhmä ..... 13</p> <p>■ JULKAISUJA ..... 14 ■ SVENSK RESUMÉ ..... 15</p> <p>Numerotietoa alueellisten ohjelmien toteutumisesta ..... 17 Lisää rakennerahastouudistuksesta ..... 18</p>
--	---	---

PÄÄKIRJOITUS

EU:n aluepolitiikan painotukset

jakautuvat tällä hetkellä kolmeen mittavaan tehtäväkenttään:

- nykyisten rakennerahasto-ohjelmien loppuunsaattamiseen,
- rakennerahastouudistukseen ja
- uusien vuosia 2000–2007 koskevien ohjelmien valmisteluun.

Suomen ensimmäinen rakennerahastokausi on kääntynyt loppusuoralle. Nykyisten tavoiteohjelmien (6, 2 ja 5b) ja yhteisöaloitteiden varoista on tehtävä päätökset vuoden 1999 loppuun mennessä. Kevään seurantakomiteoiden kokouksissa saatoimme havaita ohjelmien toteutuksen edenneen hyvin, mutta jokaisessa ohjelmassa on vielä runsaasti rahoitusta jäljellä. Kesän aikana on syytä panostaa korkeatasoisten ja vaikuttavien hankkeiden käynnistämiseen. Hankkeiden toteutukseen on aikaa vuoden 2001 loppuun asti, mutta päätökset on tehtävä viimeistään ensi vuoden loppuun mennessä.

Rakennerahastouudistus etenee neuvoston työryhmissä suotuisasti. Iso-Britannia on toiminut aktiivisesti asioiden viemiseksi eteenpäin. Valmistelut ovat kohdistuneet teknisiin ja hallinnollisiin kysymyksiin. Asioiden käsittely jatkuu Itävallan puheenjohtajakaudella heinäkuun alusta vuoden loppuun. Poliittisesti tärkeimpiin kysymyksiin päästään käsiksi vasta myöhemmin syksyllä. Tavoitteena on, että tärkeät päätökset voitaisiin tehdä helmi–maaliskuussa 1999. Mikäli tämä aikataulu pitää, ehtisi Euroopan parlamentti käsitellä asiaa ennen hajaantumistaan vaalikentille.

Sisäasiainministeriö käynnistää uu-

sien alue- ja rakennepoliittisten ohjelmien suunnittelun jo kuluvan vuoden syksyllä. Ohjelma jakautuu kahteen osaan eli varsinaiseen aluepoliittiseen osuuteen ja kansalliseen hallintomalliin. EU-ohjelmien kansallista hallintomallia on arvosteltu monimutkaiseksi ja virkavaltaiseksi. Nykyistä järjestelmää on arvioitu monin eri tavoin ja saadut kokemukset on mahdollista ottaa huomioon järjestelmää uudistettaessa. Kovin pelkistettyä mallia ei ole kuitenkaan olemassa, koska tavoitteita, toimijoita ja hallinnon tasoja on paljon. Hallintomalli on kansallinen ja poliittisesti tärkeä kysymys. Ministeriö valmistelee asian yhteistyössä eri osapuolten kesken. Uudet EU:n alue- ja rakennepoliittiset ohjelmat rakennetaan maakuntien aluekehitysohjelmien pohjalta.

Hyvää ja lämmintä kesää!

Paavo Pirttimäki

Rakennerahastouudistuksen valmistelutahti tiivistyy

Cardiffissa sovittiin aikataulu

Cardiffin huippukokouksessa sovittiin Agenda 2000:lle selkeä aikataulu. Päätökset on tehtävä ensi vuoden maaliskuuhun mennessä. Samalla sovittiin, että Agenda 2000:n eri osat (maatalousuudistus, rakennerahastouudistus, laajentumisen edellyttämät toimenpiteet ja EU:n rahoitusratkaisu kaudelle 2000–2006) ratkaistaan yhtenä kokonaisuutena.

Em. ratkaisun molemmat elementit ovat huomionarvoisia. Ensiksi selkeä aikataulu, joka on asetettu lähinnä rakennerahastouudistuksen ajoittumisen tarpeista lähtien, määrittelee tiukan marssi-järjestyksen rakennerahastoasetusten yksityiskohtaiselle asiantuntijakäsittelylle ministerineuvoston ao. työryhmissä. Tämä näkyy jo nyt työskentelytahdin tiivistymisenä. Britit yrittävät saada jo omalla puheenjohtajakaudellaan mahdollisimman paljon artikloja käsitellyksi ja iskos-tettua ao. työryhmiin hyvin intensiivisen työskentelyympäriin. Varsinainen vastuu työn onnistumisesta on kuitenkin seuraavalla puheenjohtajamaalla, Itävallalla. Siitä riippuu saadaanko asia kunnolla valmiiksi keväällä 1999 Saksan puheenjohtajakaudella.

...ja Agenda 2000 -kokonaisuus jatkokäsittelyssä

Ratkaisun toinen elementti, Agenda 2000:n kokonaisuuden ratkaiseminen, muodostanee merkittävän haasteen juuri em. aikataulun toteutumiseksi. Asiallisesti aikatauluun on sidottu ainoastaan rakennerahastoasetuksia koskevat päätökset. Ohjelmatyötä edeltävät päätökset ja itse ohjelmien valmistelu olisi tehtävä ennen vuoden vaihdetta 1999/2000, jotta toimenpiteiden toteuttaminen voisi alkaa vuoden 2000 alussa. Rakennerahastopäätös edellyttää puolestaan EU:n rahoitusratkaisun tekemistä. Nyt Agenda 2000:sta on muodostunut poliittinen kokonaisuus, jonka eri osia koskevat päätökset on sidottu tiukasti toisiinsa. Viivyttämällä tässä kokonaisuudessa yhtä asiaa, josta ei aiheudu ao. maalle hyötyä tai haittaa, voidaan kiristää etuja maalle tärkeissä asioissa. Näin maatalousuudistus ja laajentumisen toteuttaminen on sidottu poliittisesti ra-

kennerahastoasetusten käsittelyyn.

Vaarassa on siis se, että Agenda 2000:sta syntyy kaikkien lehmänkauppojen äiti. Vutiteitä tästä saatiin jo Cardiffissa, koska rakennerahastoja koskevista teksteistä pudotettiin pois käytännössä kaikki substanssikanannot. Ne maat, joilla on tärkeitä intressejä valvottavanaan, haluavat säilyttää pelikentän vapaana.

Artiklakohtainen käsittely etenee hyvää vauhtia – tosi neuvotteluihin ei vielä ole kuitenkaan päästy

Käytännön työn tasolla, rakennetoimien työryhmässä (SAWG-ryhmässä) on työ edennyt vilkkaasti. Siellä on käsitelty niitä artikloja, joissa säädetään hallintomenettelystä, ohjelmatyöstä sekä seurannasta ja tarkastuksesta. Jäsenmaat haluavat puuttua yksityiskohtaisesti rakennerahastotoiminnan pelisääntöihin. Pyrkimyksenä on menettelyjen yksinkertaistaminen ja toiminnan delegointi jäsenmaihin. Tässä yhteydessä ei voi eikä ole syytäkään mennä yksityiskohtiin, mutta sanoisin yleisarviona, että useat maat haluavat vähentää komission toimivaltaa suunnata ohjelmatyötä ja seurata sekä valvoa toteuttamista. Myös tältä osin on siis odotettavissa vaikeuksia jatkokäsittelyssä. Komissio on vielä ainoastaan puolustellut esitystään ryhtymättä toden teolla neuvottelemaan kompromissiratkaisuista. Arvelisin, että neuvotteluihin päästään aika pian johtuen Cardiffin selkeästä aikataulusignaalista.

Keskeiset ja poliittisesti vaikeat asiat odottavat vielä vuoroaan

Poliittisesti ja rahoituksellisesti tärkeitä artikloista (1–7) ei vielä ole päästy kunnolla keskustelemaan. Maat ovat esittäneet keskeiset kantansa, joiden osalta ei ole ilmennyt mitään yllätyksiä. Ne ovat pääpiirteissään samat kuin Agenda 2000:n ilmestyessä. Näiltä osin keskustelujen on kuitenkin myös alettava, koska ko. artikkelit pitävät sisällään paljon yksityiskohtia,

joiden käsittely vie aikaa. Lisäksi ne kytkeytyvät monilta osin niihin artikloihin, joita jo nyt käsitellään.

Itävaltalaiset ovat jo eri yhteyksissä hahmotelleet työn etenemistä omalla puheenjohtajakaudellaan. He pyrkivät saamaan kaikki artikkelit käsitellyiksi ennen vuoden vaihdetta. Tarkoituksena on saada selville ongelmat ja kompromissimahdollisuudet. Erialaisten todellisten ratkaisumallien määrittely ja neuvottelu onkin itävaltalaisen vastuulla. Ajattelu perustuu siihen, että päätös rakennerahastoasetuksista voitaisiin tehdä, kun rahoitusratkaisu on selvä.

Jäsenmaat vastaan komissio

Käsittelyn tässä vaiheessa asetelmaksi on tullut se, että jäsenmaat ovat komissiota vastaan. Tämä on luonnollista, koska keskustellaan hallinnosta ja menettelyistä. Työryhmissä jäsenmaita edustavat eri ministeriöiden asiantuntijat, jotka ovat huolestuneita komission liiasta vallasta ja menettelyiden monimutkaisuudesta. Tosin väittäisin, että suurin syy hankalaan hallintoon on useimmiten ao. maissa.

Jäsenmaiden intressierot tulevat selvemmin esiin työn edetessä

Työn edetessä allokointiratkaisuihin, esim. tavoitesysteemiin, aluejakoihin ja tukien määrittelyyn, ongelmat tulevat jäsenmaiden väliseksi. Silloin on vaikea löytää ystäviä, koska kukin ajattelee vain omia etujaan. Oma ”politiikkani” onkin lähtenyt siitä, että komission esitys on Suomen kokonaisedun kannalta hyvä ja näin ollen meidän ystävämme löytyy komissiosta. Tämän vuoksi on ollut paikallaan tukea komissiota myös hallintoa kehitettäessä. Tietenkin me tuemme niitä muutoksia, joilla parannetaan sen kaltaisia säännöksiä, jotka merkitsivät huonoa hallintoa.

Risto Tienari
Suomen EU-edustusto

EU:n aluepolitiikasta ja aluesuunnittelusta vastaavien ministereiden kokous Glasgow'ssa 8.–9.6.1998

□ Ensimmäisen kokouspäivän antia

Aluesuunnittelusta ja aluekehityksestä vastuussa olevat ministerit ja muut delegaatioiden johtajat keskustelivat ensimmäisenä kokouspäivänä ESDP-raportin tarkistetusta luonnoksesta ja Iso-Britannian kaupunkiraportista. Ensimmäisenä kokouspäivänä puheenjohtajana toimi **Donald Dewar**, ministeri HoD, MP ja Secretary of State for Scotland.

Jäsenmaat olivat tyytyväisiä Iso-Britannian puheenjohtajakaudella ESDP-raporttiin tehtyihin parannuksiin. Tavoitteena on saada raportti valmiiksi Saksan kaudella kaikkien lausuntojen saavuttua ja forum-keskustelujen päätyttyä. Ministerit päättivät, että lopulliseen raporttiin sisältyy myös aineksia komission teettämästä laajenemisalueita koskevasta selvityksestä ja alustavia tuloksia tutkimuslaitosyhteistyöstä (ESPON). Ministerit

Backman kannatti ylikansallisen suunnitteluyhteistyön lisäämistä ja katsoi, että sen tulee koskea myös EU:n ulkopuolisia maita. Komissio vakuutti EU-rahoituksen jatkuvan vuoden 2000 jälkeenkin rajat ylittävissä, ylikansallisissa ja alueiden välisessä suunnitteluyhteistyössä INTERREG II -ohjelmien kokemusten pohjalta.

Iso-Britannia korosti, että ESDP-työllä haetaan suurinta yhteistä tekijää eli mitä kaikista aluesuunnitteluyhteistyötä koskevista asioista voidaan olla yksimielisiä. Hollanti, Tanska ja Belgia ottivat puheenvuoroissaan esille ESDP-työn ja rakennusrahastojen välisen kytkennän. Linkkiä vaadittiin selvitettäväksi, jotta ESDP-periaatteiden tultua hyväksytyiksi niitä voidaan ryhtyä soveltamaan. Komission eri pääosastojen kanssa käydyistä neuvotte-

luista ESDP:n sisällöstä haluttiin myös tietoja.

Britannian aloittama hyvien kaupunkiprojektien raportointi toivottiin tervetulleeksi ideaksi. Ministerit toivoivat, että raporttia täydennetään muilla teemoilla seuraavilla puheenjohtajakausilla hallitusten välisenä yhteistyönä. Tavoitteena on ei-sitova, epävirallinen viiteraportti, joka saadaan valmiiksi vuoden 2000 tienoilla. Komissiosta tulossa olevan Urban Action Planin toivottiin lisäävän keskustelua jäsenmaiden ja komission välillä ja suuntaavan kaupunkipoliittisen työn sisältöä vastaamaan paremmin kaupunkien ongelmia. Ministerit vakuuttivat kaupunkipoliittisen keskustelun olevan tarpeen jatkossakin säännöllisesti. Ministeri Backman selosti kokouksessa suomalaisen kaupunkipolitiikan monipuolista sisältöä.

Ulla Blomberg

□ Rakennusrahastouudistuksesta käyty keskustelu

Kokous keskittyi mielipiteiden vaihtoon

Epävirallinen aluepolitiikasta vastaavien ministereiden kokous oli tarkoitettu lähinnä mielipiteiden vaihdoksi rakennusrahastouudistuksesta. Puheenjohtaja korosti, että tarkoitus ei ollut muotoilla yhteisiä kannanottoja, vaan tapaamista haluttiin hyödyntää tietojen ja näkemysten vaihtamiseksi.

Ennen kokousta komissaari **Wulf Mathies** oli lähettänyt ministereille kirjeen, jossa hän arvioi rakennusrahastoasetusten käsittelyn nykytilaa ja jäsenmaiden intoa muuttaa rakennusrahastotoiminnan peruskonseptia. Hän ilmaisi huolestumista ministerineuvoston työryhmässä esiin tulleisiin pyrkimyksiin muuttaa esitettyä työn- ja vastuunjakoja jäsenmaiden, alueiden ja komission välillä.

Ilmapöytäkokouksessa muodostui kuitenkin ennakoitua rakentavammaksi. Liika höyry oli päästetty ulos jo kokousta edeltävissä keskusteluissa ja nyt maat olivat valmiita esittämään komission työstä myönteisiäkin arvioita. Eräät maat olivat selvästi ryhtymättömässä rakentavan, komission kanssa sovintoon pyrkivän politiikan taakse.

Asetusesitysten käsittelyaikataulusta oltiin huolestuneita

Asetusesitysten käsittelyaikataulu muodostui erääksi tärkeimmistä asioista. Cardiffissa tulisi määrittellä ajankohta, jolloin ratkaisut tehdään (viimeistään keväällä 1999). Useat maat painottivat sitä, että päätökset on saatava valmiiksi vuoden 1999 kevääseen mennessä, jotta nykyinen parlamentti kykenee vielä käsittelemään asian. On tosin huomattavaa, että eräät maat eivät kommentoineet aikataulukysymystä ollenkaan: ei puolesta eikä vastaan.

Komission esitykset muodostavat uudistuksen peruslinjan. Tämän on maiden selvä enemmistö todennut. Lisäksi komission esityksen muuttaminen edellyttää mailta yksimielisyyttä. Valmius kompromisseihin ratkaisee siis aikataulussa pysymisen.

Kokouksessa oli jo liennytyksen makua

Useissa puheenvuoroissa maat esittivät lievennettyjä kantoja siitä, mitä virkamiestasolla on esitetty. Tämän kaltaisia

kannanottoja olivat mm.:

- yksikään maa ei enää suoraan vastustanut tavoite 6:n sisällyttämistä tavoitte 1:een
- suuntaviivat (guidelines) -menettelyä ei enää vastustettu, vaan indikatiivisena menettely käy
- suoritusreservin käyttöön suhtauduttiin ymmärtävämmiin, jos menettelyä sovitaan
- eräiden koheesiomaiden kannat ovat lieventyneet rahoituskorjauksiin
- kumppanuuden tärkeys ja määrittely asetuksissa sai aikaisempaa enemmän vastakaikua
- vastuunjaon määrittely ohjelmien toteuttamisessa eri osapuolten välillä tuntui edistyvän.

Kritiikkiäkin on edelleen riittämiin

Useimmat maat olivat kannanotoissaan rakentavia. On kuitenkin korostettava, että ongelmia on edelleen riittämiin. Kokouksessa niiden esiintuloa kuitenkin jotenkin välteltiin. Eräitä kriittisiä kommentteja mainittiin mm.:

- aluejakomenettelyihin haluttiin muutoksia ja enemmän kansallista liikkumavaraa
- rakennusrahastoaluejaon yhteyttä kansallisiin aluetukikarttoihin kritisoitiin

➤➤➤

– reserviä pidettiin liian suurena
– rahoituksen tasoa arvosteltiin ja erityisesti sitä, kuinka suuren osan laajentuminen vie siitä sekä köyhien jäsenmaiden taakkaa laajentumisen rahoittamisesta

– komission roolia ohjausmenettelyssä ja valvonnassa haluttiin selkeyttävän.

Muilla osin maat toistivat aikaisemmin muissa yhteyksissä esittämiään kannanottoja tavoitteiden määrittelykriteereistä, kansallisten kriteerien painoarvon lisäämisestä, siirtymäajoista jne.

Työllisyysaspekti korostui edelleenkin monissa puheenvuoroissa. Käytetyt käsitteet erosivat kuitenkin toisistaan. Eräät maat käyttivät suoraan työllisyys- ja työttömyyskäsitteitä, kun taas jotkut puhuivat työllistettävyydestä (employability). Työttömyysindikaattoria painottivat korkean työttömyyden maat, kun taas työllistettävyyttä halusivat käyttää matalan työttömyyden maat, joiden ongelmat ovat toisenlaisia, esim. matala ansio-

taso ja alhainen tuottavuus (Portugali, Iso-Britannia).

Suomi oli rakentava ja aktiivinen

Suomea edusti kokouksessa hallintoministeri **Jouni Backman**. Suomi korosti puheenvuorossaan rakennerahastoasetusten muodostaman kokonaisuuden tasapainoisuutta ja sitä, että käsittelyssä tulisi ottaa huomioon niin jäsenmaiden kuin komissionkin pyrkimykset. Suomi tuki uudistuksen keskeisiä periaatteita ja komission esityksen merkitystä ratkaisuille. Tavoite 6:n sisällyttäminen tavoite 1:een on Suomen kannalta keskeinen kysymys, samoin rajat ylittävän yhteistyön tehostaminen. Lisäksi haluttiin selkeyttä sellaisten ohjelmien hallintoon, joihin osallistuu useampia maita.

Suomi teki kokouksessa ehdotuksen siitä, että komissio valmistelisi jo syksyllä muistion suuntaviivoista (guidelines), jolloin ko. tiedot olisivat käytössä mah-

dollisimman aikaisin, kun kansallisia ohjelmia valmistellaan. Monissa maissahan valmistelu on jo alkanut. Wulf-Mathies lupasi, että komissio laatii asiasta ennen vuoden vaihdetta muistion (green paper).

Komissio oli kannanotoissaan johdonmukainen ja vahvisti asemiaan

Komissaari Wulf-Mathies vastasi maiden kommentteihin ja kysymyksiin hyvin yksityiskohtaisesti. Vaikka hän puolusti komission linjauksia johdonmukaisesti, antoi hän ymmärtää komission olevan valmiin tulemaan vastaan useissakin kysymyksissä. Selkeimmin hän puolusti eri tavoitteiden määrittelyperiaatteita. Hallintomenettelyjen osalta hän painotti sitä, että ei rakenneta järjestelmää, joka sallisi satoja erilaisia menettelytapoja.

*Risto Tienari
Suomen EU-edustusto*

TÄMÄN LEHDEN TAKAKANNEN LISÄÄ RAKENNERAHASTOUUDISTUKSEN VALMISTELUAIKATAULUISTA !!!

Tavoiteohjelmat

Ajankohtaista tavoite 6 -ohjelmasta

Tavoite 6 -ohjelman toteutustilanne

Tavoite 6 -ohjelman julkisista varoista on sidottu vastuuviranomaisten päätöksin 60 prosenttia eli noin 3,4 miljardia markkaa. Tästä EU-rahoitusta on 1,5 miljardia markkaa ja kansallista rahaa 1,9 miljardia markkaa. Yksityisen rahoituksen osuus arvioitiin ohjelman laadintavaiheessa varovaisesti ja ohjelmaan tullaan sitomaan yksityistä rahoitusta ennakoitua enemmän. Jo vuoden 1997 lopussa oli päästy tasolle, johon arvioitiin tuluvan koko ohjelmakaudella. Myös kunnat ovat osallistuneet odotettua aktiivisemmin ohjelman rahoitukseen.

Kaikkiaan ohjelmasta rahoitettavaksi on hyväksytty yli 5500 hanketta. Lisäksi maatalousrahastosta on tehty 60 000 päätöstä epäsuotuisten alueiden tuesta (ns. LFA-tuki).

Ohjelman keskeinen tavoite on parantaa alueen työllisyyttä. Tähän mennessä ohjelman vaikutuksena arvioidaan syntyneen runsaat 8000 uutta työpaikkaa. Suorien työllisyysvaikutusten ohella ohjelma vaikuttaa työpaikkojen säilymiseen parantamalla alueen ja sen yritysten kilpailukykyä. Ohjelman merkittävimmät työllisyys-

vaikutukset syntyvätkin työpaikkojen säilyttämisen tuloksena.

Seurantakomitea kokoontui Kaustisella 28.–29.5.1998

Tavoite 6 -ohjelman seurantakomitea hyväksyi Kera Oyj:n pien- ja naisryhtäjälainat tavoite 6 -ohjelmassa käyttöön otettaviksi tukijärjestelmiksi. Päätös on avaus lainamuotoisen rahoitusmuodon sisällyttämisessä ohjelman toteutukseen. Seurantakomitea sopii tarkemmista menettelyistä kesän aikana ja käytännössä Keralainoja koskevia EU-rahoituspäätöksiä voidaan todennäköisesti tehdä ensi syksynä.

Seurantakomitea päätti painottaa vuoden 1998 indeksointivarojen jaossa EAKR:n osuutta ja lisätä tätä kautta ohjelman EAKR-rahoitusta. Kun varsinainen indeksointivarojen jakoa koskeva päätös myöhemmin tehdään, mainitut Kera Oyj:n lainajärjestelmät otetaan huomioon.

Hankevalmistelua pyritään tehostamaan palkkaamalla kymmenen ohjelman keskeisten toimialojen asiantuntijaa, joiden tehtävänä on mm. hankkeiden käynnistäminen ja verkottaminen sekä yhteis-

työn edistäminen. Tehotoimien kohteena ovat mekaaninen puuala, tietoteknologia, matkailu, puun energiakäyttö, luomu- ja luonnontuoteala sekä pk-yrityttöisyys ja uudet yritystoiminnan muodot. Suurin osa henkilöistä on jo palkattu ja heille sekä heidän edustamilleen taustatahoille järjestettiin orientointitilaisuus 15.6. Kuopiossa. Tilaisuudessa keskusteltiin hankeaktiivoinnin tavoitteista ja sille asetetuista odotuksista. Samalla hankeaktiivoijat esittäytyivät ja kertoivat taustoistaan ja kontaktipinnoistaan.

Ohjelman hyvät hankkeet ja hankekonaisuudet seulotaan. Tuloksia käytetään ohjelmatyön kehittämisessä sekä ohjelmasta tiedottamisessa. Tarkoituksena on jakaa kokemuksia ja levittää tietoa ja hyviä kokemuksia muiden projekteja toteuttavien tahojen käyttöön.

Pohjois- ja Itä-Suomessa vuosina 1995–1999 toteutettavan tavoite 6 -ohjelman seurantakomitea kokoontui Kaustisella 28.–29.5. Kokouksessa tarkasteltiin ohjelman toteutumistilannetta sekä toteutettuja projekteja. Seurantakomitean tehtäväkenttä kattaa myös alueella toteutettavan LEADER-yhteisöaloitteen.

Marja Taskinen

Tavoite 2 -seurantakomitea kokoontui Äänekoskella

Uuden tavoite 2 -ohjelman seurantakomitea piti järjestyksessä toisen kokouksensa Äänekosken kaupungintalolla. Kokouksen asialista oli pitkä, mutta ei sisältänyt erityisen ongelmallisia kohtia, joten kokous vietiin läpi sujuvasti ja hyvässä yhteistyön hengessä kuten aikaisemminkin.

Kokouksen aluksi kuultiin selvitykset sekä vanhan että uuden tavoite 2 -ohjelman etenemisestä. Kauden 1995–1996 ohjelmaan hyväksytyjen hankkeiden toteuttamiseen on aikaa vielä tämän vuoden loppuun saakka. Viime maaliskuun lopun tietojen valossa näyttää siltä, että hankkeet ovat toteutumassa lähes suunnitelmien mukaisesti ja että ohjelmaan varatut yli 2 miljardia markkaa saataneen maksettua hankkeiden toteuttajille vuoden loppuun mennessä.

Huolimatta kauden 1997–1999 ohjelman myöhäisestä käynnistymisestä siihen varattuja varoja on toistaiseksi saatu sidottua varsin hyvin ja ohjelma on edistynyt kutakuinkin suunnitelmien mukaisesti. Maaliskuun loppuun mennessä ohjelmassa oli tehty myöntöpäätöksiä noin 35 prosenttia EU-rahoituskehiksestä eli 272 miljoonaa markkaa. Aluekehitysrahaston rahoitusta oli sidottu hiukan enemmän (37 %) kuin sosiaalirahaston varoja (29%). Maksatuksia oli EU-varoista maaliskuun loppuun mennessä tehty vasta 7 prosenttia.

Ohjelmien vaikutukset

Vuoden 1997 lopun tietojen mukaan vanhan tavoite 2 -ohjelman avulla on voitu edesauttaa kaikkiaan noin 4900 uuden työpaikan syntymiseen ja 9800 työpaikan turvaamiseen. Uusia yrityksiä arvioidaan ohjelman rahoituksella syntyneen kaikkiaan noin 650 kappaletta.

Kauden 1997–1999 ohjelman kuuluvien vuoden 1997 loppuun mennessä käynnistyneiden hankkeiden arvioidaan myötävaikuttavan 4900 uuden työpaikan syntymiseen ja 9770 työpaikan turvaamiseen. Tähän mennessä käynnistyneiden toimenpiteiden avulla arvioidaan syntyvän noin 640 uutta yritystä.

Ohjelmakausien 1995–1996 ja 1997–1999 aikana tavoite 2 -alueiden työttömyysaste on laskenut vuoden 1995 21,9 prosentista 18,6 prosenttiin eli 3,3 prosenttiyksikköä (maaliskuun 1998 tilanne). Vastaavana aikana koko maassa työttömyysaste on laskenut 3,4 prosenttiyksikköä.

Ohjelman toteuttaminen

Seurantakomitea hyväksyi ensi syksy-

nä käsittelyyn tuotavien alueittaisten rahoitus suunnitelmien muutosten valmisteluperiaatteet. Muutosten tarpeellisuutta tarkastellaan syksyllä kesäkuun lopun tai uudemman sitoumustilanteen sekä tiedossa olevien varausten perusteella. Ensisijaisesti muutoksia tehdään kunkin alueen oman rahoituskehiksen sisällä, mutta alueiden väliset EAKR- ja ESR-rahoituksen vaihdotkin ovat mahdollisia. Tähän mennessä on jo osoittautunut, että erällä tavoite 2 -alueilla olisi esim. käyttöä suuremmalle sosiaalirahaston varojen määrälle kuin hyväksyty kehys on. Toisilla alueilla taas sosiaalirahastohankkeita tuntuu syntyvän hitaammin.

Kauden 1997–99 ohjelman hyväksymistä koskevissa neuvotteluissa komission puolelta vaadittiin, että toimenpidekokonaisuuden 3.1 'Infrastruktuurin kehittäminen' rahoitus saa olla korkeintaan 10 prosenttia ohjelman EU-rahoituksesta. Tämän osuuden suurentamista on esitetty useilta alueilta. Kokouksessa käydysä keskustelussa asiaa ei komission puolelta täysin tyrmätty, mutta painotettiin edelleen rahoitettavien hankkeiden kiinnittämisen sidonnaisuutta tuotannollisen toiminnan edellytysten parantamiseen. Syksyllä käytävissä muutosneuvotteluissa alueiden tulee siten perustella rahoituksen lisäystarpeet tähän ohjelman osuuteen huolellisesti.

Kokouksessa hyväksyttiin sihteeristön esitys vuoden 1998 indeksointivarojen käyttämisestä hankeasiamiesten toiminnan jatkamiseen vuoden 1999 loppuun sekä Kera Oyj:n toiminnan käynnistämiseen ohjelman toteuttajana. Tänä vuonna Kera:n naisryttäjä- ja pienlainoihin tarvittavan summan arvioidaan olevan noin 3 miljoonaa markkaa. Lainoja voidaan myöntää EAKR-osarahoitteisina tavoite 2 -alueilla heinäkuun alusta lukien tai viimeistään heti sen jälkeen, kun KTM, Kera ja komissio sopivat eräistä vielä avoimina olevista hallinnollisista kysymyksistä.

Ohjelman tehtyjen tarkastusten tuloksia

Pian myös maksatusten osalta suljetavan vanhan tavoite 2 -ohjelman hankkeisiin kohdistuvia komission tarkastusmatkoja on kevään aikana tehty kaksi, toinen DG XVI:sta Länsi-Suomeen ja toinen DG XX:stä Kaakkois-Suomeen. Tutkittavat hankkeet olivat KTM:n, YM:n, LM:n, SM:n ja TM:n hallinnonalalta. Tarkastuksissa ilmeni eräitä osin vakaviakin puutteita, lähinnä eräissä menettelytavoissa ja maksatusten seurantajärjestelmässä. Esiin tulleet puutteet koskevat luonnollisesti myös muita ohjelmia ja nii-

den seurantaa.

Huolimatta etukäteen lähetetystä informaatiosta eri viranomais- ja tarkastuskohteissa ei tarvittavia asiakirjoja aina ollut heti saatavissa tai asioita hyvin tuntevia henkilöitä paikalla. Osittain puutteet johtuivat siitä, ettei tarkastajien toimintatavoista ja tarpeista joko tiedetty tai niihin osattu suhtautua riittävällä vakavuudella. Yleensä hankkeen toteuttajilla kuitenkin paperit maksutositteineen olivat kunnossa ja löytyivät ainakin hetken kuluuttua. Koska useinkaan hanketta koskeva kirjanpitoaineisto ei ollut erillisenä vaan muun aineiston joukossa, tarkastettava hanketta koskevien tietojen kerääminen vei aikaa ja hankkeeseen kuuluvia kuluja oli joissain tapauksissa vaikea todentaa. Hankkeiden kilpailuttamiseen tarkastajat kiinnittivät lisäksi huomiota eräissä kohteissa.

Maksatuksissa ilmeni monenlaisia ongelmia: joissakin tapauksissa hankkeille myönnettyjä kokonaistukia tai prosentteja ei käytetty johdonmukaisesti. Eräissä tapauksissa hankkeen toteutuessa kustannusarviota pienempänä sille maksettiin kuitenkin myönnetty tuki täysimääräisenä. Maksatushakemusten oikeellisuuden tarkistamisessa havaittiin puutteita varsin suurtenkin hankkeiden kohdalla. Lisäksi kansallisena rahoitusosuutena hyväksyttävien kuntien osuuksia ei systemaattisesti raportoida hakemuksissa, yksityisestä rahoituksesta puhumattakaan. Kuntien rahoitusosuuden puutteet maksatustiedoista merkitsevät käytännössä sitä, että Suomesta komissiolle tehtävien maksatushakemusten kynnysarvot täyttyvät todellisuutta hitaammin ja siis myös tuloutettavien varojen saaminen komissiosta Suomeen hidastuu. Seurantakomitea edellytti, että erityisesti vanhan tavoite 2 -ohjelman maksatusten kirjaamisen puutteet korjataan pian, jotta ohjelman kansallinen rahoitusosuus toteutuu täysimääräisenä. Yksityisen rahoituksen maksatusten kirjaaminen oli esillä jo seurantakomitean edellisessä kokouksessa.

Tarkastusmatkojen yhteydessä esiin tulleiden puutteiden korjaaminen on eri tahoilla jo aloitettu mm. ohjeistusta selkiyttämällä ja menettelytapoja yhtenäistämällä sekä seurantajärjestelmää ja siihen liittyvää koulutusta kehittämällä. Komissiosta tulevien tarkastusraporttien odotetaan kuitenkin sisältävän melko jyrkkiäkin vaatimuksia, joiden tarkoituksena on kuitenkin turvata EU-varojen asianmukainen käyttö ja seuranta.

Tarja Arajärvi

Yhteistyöhankkeiden käynnistäminen 5b-ohjelman indeksointivaroilla

Joulukuun 1997 seurantakomitean kokouksessa päätettiin käyttää tavoite 5b-ohjelman vuosien 1996–1997 indeksointivarat pääsääntöisesti laajojen ja näkyvien yhteistyöhankkeiden toteuttamiseksi. 5b-maakunnissa käynnistettiin tämän mukaisesti valmistelut yhteistyöhankkeiden rakentamiseksi. Maakuntien hankeesitykset pyydettiin huhtikuun 1998 loppuun mennessä, jonka jälkeen ohjelman toteutukseen osallistuvien ministeriöiden muodostama 5b-sihteeristö esitti seurantakomitealle kuutta hanketta rahoitettavaksi indeksointivaroista kymmenen hankke-esityksen joukosta.

Seurantakomitea käsitteli ja hyväksyi sihteeristön esityksen kokouksessaan Sysmässä Päijät-Hämeessä 11.–12.6.1998. Valitut yhteistyöhankkeet sisältävät elintarviketalouden, puunjalostuksen, maaseutu- ja kaupunkiyhteistyön, alueellisen osaamisen, luontomatkailun ja tietopal-

velujen kehittämistä. Hankkeiden toteutuksessa ylitetään sekä hallinnollisia että maakunnallisia rajoja. Ylimaakunnallisten hankkeiden sekä eri tahojen välisen yhteistyön puutteeseen on kiinnitetty seurantakomiteassa ja muillakin tahoilla aiemmin huomiota. Hyväksytyt hankkeet sitovat indeksointivaroja rakennerahasto-osuutena 15,5 miljoonaa markkaa ja kansallinen julkinen rahoitus mukaan lukien yhteensä noin 30 miljoonaa markkaa.

Yhteistyöhankkeiden valmistelu osoitautui odotettua työläemmäksi. Erityisesti valmistelun koordinointi eri maakuntien välillä vei runsaasti resursseja. Prosessi on kuitenkin tuonut mukanaan myönteisiä kokemuksia alueellisen yhteistyön ja eri osaamisalueiden uudentyyppisen hyödyntämisen kautta. Kriittikkäitä sitä vastoin on kohdistunut paikallisten ruohonjuuritason kehittämisideoiden vähäisyyteen kyseisissä hankkeissa. Komissio,

jonka aloitteesta yhteistyöhankkeiden valintaprosessi käynnistettiin, esitti kuitenkin näkemyksensä alueellisen yhteistyön ensisijaisuutta tämän tyyppisissä hankkeissa.

Sysmässä keskusteltiin lisäksi 5b-ohjelman vuosien 1998–1999 indeksointivarojen käyttöönoton periaatteista. Nämä varat muodostavat pääosan koko ohjelmakauden indeksointivaroista. Kokouksessa sovittiin 5b-sihteeristön, maakuntien ja ns. sosiaalipartnereiden yhteisestä kokouksesta, jossa tarkistetaan syksyllä käynnistettävän uuden hakukierroksen päälinjauksia ja valintakriteerejä saatujen kokemusten pohjalta. Loppujen indeksointivarojen jaossa huomioidaan myös Keran pien- ja naisyrityslainojen mahdollisesta käyttöönotosta aiheutuvat rahoitustarpeet.

Pasi Rantahalvari

Yhteisöaloitteet ja pilotit

INTERREG II A -ohjelmien toteutus hyvässä vauhdissa

INTERREG II A -ohjelmien seurantakomiteat kokoontuivat neljännen kerran touko–kesäkuussa arvioimaan ohjelmien toteutusta. Kaikille ohjelmille yhteisiä aiheita kokouksissa olivat mm. vuosiraporttien 1997 käsittely ja ohjelmien väliarviointien loppuraporttiluonnosten hyväksyminen.

Suomen ja Ruotsin väliset ohjelmat

Merenkurkku–Mittskandia -ohjelman seurantakomitea kokoontui Uumajassa 18.5. Ohjelman toteutustilanne näyttää seuraavalta (tilanne 3.4.1998): hankkeita on hyväksytty kaikkiaan 71, joista 48 on uusia hankkeita ja 23 jatkopäätöksiä (38 suomalais–ruotsalaista, 9 ruotsalais–norjalaisista ja 1 suomalais–norjalainen hanke). Noin 40 prosenttia EU-varoista oli huhtikuun alkuun mennessä sidottu päätöksillä. Vuoden loppuun mennessä ennustetaan sidottavan noin 65 prosenttia EU-varoista.

Suomen ja Ruotsin saaristo -ohjelma piti kokouksensa Maarianhaminassa 2.6. Oh-

jelmassa on hyväksytty kaikkiaan 49 hanketta (6.5.1998 mennessä). Hallintokomitean sihteeristön mukaan tehdyt päätökset viittaavat siihen, että ohjelma on toteutumassa alueellisten osapuolten aikomusten mukaisesti. Ohjelmaan varatut rahat on useissa toimenpidekokonaisuuksissa jo sidottu tai varattu.

Merenkurkun ja Saariston ohjelmien väliarvioinnin suorittaja (Nordlandsforskning, Infraplan Ab, Cerum/Uumajan yliopisto ja Redec/Kajaani) esitteli kokouksissa väliarvioinnin loppuraportin luonnoksen. Luonnokseen oltiin periaatteessa tyytyväisiä, hieman huolestuneita oltiin kuitenkin aikataulujen pitävyydestä, ja tämän arviointiryhmän työtä tukemaan päätettiin perustaa ohjausryhmä, joka kokoontuu ensimmäisen kerran syyskuussa.

Barentsin ja Pohjoiskalotin ohjelmat pitivät seurantakomiteakokouksensa peräkkäisinä päivinä Tromssassa 27.–28.5.

Barentsin ohjelmassa on 30.4. mennessä sidottu EU-rahoista 50 prosenttia. Hallintokomitean sihteeristön mukaan eniten rahaa on sidottu Yhteydet -toimen-

pidekokonaisuuteen, jonka varat alkavat olla lopussa. Vähiten rahaa on sidottu yritysyrityshankkeiden toimenpidekokonaisuudessa. Yrityshankkeiden syntymistä edistämään on palkattu konsultti, jonka tehtävänä on muotoilla yritysyrityshankkeita Pohjoiskalotin ja Murmanskin alueiden välillä. Lisäksi seurantakomitea päätti esittää komissiolle Barents-ohjelman kohdealueen laajentamista yritysyrityshankkeiden osalta Pietarin/Leningradin alueelle ja Karjalan tasavaltaan.

Pohjoiskalotin hallintokomitea on hyväksynyt 15.4. mennessä 46 hanketta rahoitettavaksi, saamelaisien oma hallintokomitea on hyväksynyt lisäksi 8 hanketta. Noin 35 prosenttia EU-varoista on sidottu näillä päätöksillä. Vuoden loppuun mennessä sitoumustason ennustetaan nousevan 68 prosenttiin.

Molempien ohjelmien arvioitsija (Studium Europa Oy, NIBR/Alta ja IM-Gruppen) kertoi arviointityön etenemisestä. Ohjelmien eteneminen on arviointiryhmän mukaan ollut tyydyttävää lähtö-

kohdat huomioon ottaen. Ohjelmien väliarviointi valmistuu lokakuun loppuun mennessä ja seurantakomiteat hyväksyivät arvioinnin seuraavissa kokouksissaan vuoden lopussa.

Ulkorajaohjelmat

Ulkorajaohjelmien seurantakomiteoiden kokoukset pidettiin kesäkuun alussa. *Etelä-Suomen rannikkoseudun* kokous oli 8.6. Kotkassa (kokouspaikkana historiallinen höyryjäänmurtaja Tarmo), *Kaakkois-Suomen* kokous 11.6. myös Kotkassa ja *Karjalan* kokous 12.6. Oulussa. Kokousten keskeisimmät aiheet olivat vuoden 1997 vuosiraportit ja kaikkien kolmen ohjelman yhteisen väliarvioinnin loppuraporttiluonnos.

Vuosiraporttien ja tämän vuoden tilannekatsausten mukaan kaikkien ohjelmien toteutus on alkuhankaluuksien jälkeen päässyt hyvään vauhtiin. Ohjelmiin varustusta julkisesta rahoituksesta (EU ja kansallinen) on kuluvan vuoden huhtikuun loppuun mennessä hallintokomiteoiden päätöksillä sidottu 60–80 prosenttia. Varsinkin Kaakkois-Suomen ohjelman toteutus etenee nopeasti ja hallintokomitean edustajien mukaan kaikki käytettävissä olevat varat tullaan sitomaan hankeisiin alkusyksyn aikana. Hankepäätösten lukumäärä ohjelmissa liikkuu 60–100 välillä.

Seurantakomiteat eivät esittäneet suuria muutoksia ohjelmiin. Kaakkois-Suomen ohjelmassa päätettiin lisätä yrityshankkeiden rahoitukseen lisää varoja, kun taas Etelä-Suomen rannikkoseudun ohjel-

massa yrityshankkeisiin budjetoitua rahaa vähennettiin. Etelä-Suomen ohjelmassa muutoksen syynä on se, että valtaosa ohjelma-alueesta ei kuulu EU:n tai kansallisiin tukialueisiin ja siten yrityksillä on ollut vaikea saada kiinnostumaan tarjolla olevasta rahoituksesta. Komission edustaja, **Frank Rawlinson** (DG XVI), piti tärkeänä Keran osallistumista INTERREG-ohjelmien toteutukseen tavoiteohjelmien tavoin. Seurantakomiteoissa pidettiin asiaa perusteltuna ja todettiin, että asia ratkennee samassa yhteydessä kuin Keran osallistuminen tavoiteohjelmien toteutukseen. Komission edustaja nosti kokouksissa voimakkaasti esille myös ongelmat, joita on ilmennyt INTERREG-, TACIS- ja PHARE-ohjelmien yhteensovituksesta.

Väliarvioinnin suorittajina ovat VTT Yhdyskuntateknikka ja Joensuun yliopiston maantieteen laitos sekä Karjalan tutkimuslaitos. Arvioinnin mukaan kaikkien kolmen ohjelman toteutus etenee pääosin ohjelma-asiakirjoissa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Seurantakomiteat pitivät yleisesti väliarviointiraporttia informatiivisena ja onnistuneena. Kriitikkiä tai täydennys ehdotuksia ei juurikaan tehty. Raportin suurin puute tässä vaiheessa on näiden kolmen ohjelman ja Barentsin ohjelman erilaisten hallintomallien välinen vertailu, joka edellytettiin toimeksiannon mukaisesti lisättävän lopulliseen raporttiin. Arviointityö tarkennetaan ja viimeistellään seuraaviin seurantakomiteoiden kokouksiin mennessä.

Tiina Pelkonen
Pertti Laine

URBAN-seurantakomitean kokous

URBAN-seurantakomitea kokoontui Joensuussa 14.5.1998. Maaliskuussa 1998 auki julistettu URBAN-arvioinnin tarjouskilpailuun otti osaa 10 tahoja. Seurantakomitea päätti käynnistää sopimusneuvottelut Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen (YTK) ja Helsingin yliopiston Vantaan Täydennyskoulutuslaitoksen kanssa heidän yhteisen tarjouksensa pohjalta. Arvioitsija jättää loppuraporttinsa keväällä 1999.

Seurantakomitea hyväksyi Joensuun sekä Helsingin ja Vantaan vuosiraportit. Lisäksi se päätti teettää esitteen Suomen URBANeista suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Seurantakomitea merkitsi tiedoksi, että komissio on hyväksynyt Joensuun ohjelmamuutoksen. Penttilän sahaluon uudistamisen sijasta tuetaan mm. Carelicumin, Karjalaisen kulttuurin keskuksen, perustamista. Seuraavan kerran seurantakomitea kokoontuu Helsingissä marraskuussa 1998.

Mika Honkanen

Itämeren INTERREG II C -ohjelman ensimmäinen hakukierros

Itämeren INTERREG II C -ohjelman toteuttaminen etenee suunnitelmien mukaisesti. Sihteeristö on ollut täydessä toimintakunnossa toukokuun alusta lähtien ja keskittynyt ensimmäisten hankepäätösten valmisteluun. Eräiden hallintojärjestelyjen valmistelua on jatkettu maaliskuun seuranta- ja ohjauskomiteakokousten päätösten mukaisesti.

Ohjelman haku on jatkuva, mutta jaksottuu päätöskokousten mukaan. Ohjelman hakupaketti valmistui huhtikuun alussa. Koska ohjelman valmistelun aikana järjestetyissä konferensseissa (Rostock, Karlskrona) oli tullut esille suuri määrä vireillä ja/tai valmisteilla olevia hankkeita, päätettiin että ensimmäinen dead-line olisi jo 1.5.1998 ja siihen mennessä saapuneista hankkeista päätettäisiin ohjauskomitean kokouksessa 25.–26.6.1998.

Ensimmäisellä hakukierroksella saatiin yhteensä 36 hakemusta. Päähakijan (Lead Applicant) mukaan jaoteltuna niistä lähes

puolet oli saksalaisvetoisia ja neljäsosa suomalaisvetoisia kun taas tanskalaisvetoisia oli vain muutama. Tämä ei välttämättä anna täysin oikeaa kuvaa eri osapuolten osallistumisaktiiviteetista, esim. suomalaiset osapuolet ovat hyvinkin keskeisessä asemassa useassa hankkeessa, jotka muodollisesti jätettiin muunmaalaisen päähakijan nimissä. Joka tapauksessa voi sanoa että suomalaisten panos ensimmäisellä kierroksella oli erittäin vahva, sekä lukumääräisesti että laadullisesti.

Hankkeiden arviointia varten sihteeristöä täydennettiin toukokuun ajaksi lisätyövoimalla ja arviointiin osallistui parhaimmillaan puolisen tusinaa henkilöä. Toukokuun ensimmäisellä viikolla sihteeristö teki hankkeiden teknisen tarkistuksen, jonka perusteella pyydettiin täydennyksiä ja tarkennuksia. Sihteeristön lopulliset arvioinnit valmistuivat kesäkuun ensimmäisellä viikolla ja toimitettiin välittömästi ohjauskomitean jäsenille. Yhteen-

sä 36 hankkeesta sihteeristö on arvioinut 22 hanketta ja jättänyt loput 14 hanketta sivuun hakemusten puutteellisuudesta tai muista epäselvyyksistä johtuen. Arvioituista 22 hankkeesta sihteeristö esittää 9 hanketta (joista neljässä suomalainen päähakija) hyväksyttäväksi suoraan. Lopuista 13 hankkeesta (joista neljässä suomalainen päähakija ja ainakin yhtä monessa vahva suomalaispanos) on tarkoitus käydä tarkempi keskustelu ohjauskomitean kokouksessa. Mikäli kaikki 22 hanketta hyväksyttäisiin esitetyssä muodossa, merkitsi se että 58 prosenttia ohjelman rahoituksesta sidottaisiin heti ensimmäisessä päätöskokouksessa.

Suomen kansallinen neuvoo-antava ryhmä käsittelee sihteeristön esitystä kokouksessaan 12.6.1998. Ryhmä yhtyi sihteeristön esitykseen sivuun jätettävistä ja suoraan hyväksyttävistä hankkeista. Jäljelle

jäävien 13 hankkeen osalta ryhmä piti kaikkia niitä hankkeita joissa oli suomalainen päähakija tai vahva suomalaispääntöstyön hyvin perusteltuina ja katsottiin että ohjauskomitean suomalaisjäsenten tulisi osaltaan pyrkiä vakuuttamaan niiden hyväksymiseen. Esitettiin lisäperusteluja joidenkin hankkeiden osalta. Ryhmä katsoi että muutamaa hanketta, jotka olivat kustannusarvioltaan huomattavasti muita suurempia, tulisi pyrkiä pienentämään ja/tai lykätä päätöksentekoa seuraavaan kokoukseen. Ryhmä kiinnitti myös huomiota joihinkin yleisempiin (menettelytapa)kysymyksiin: hakemusten jättöajan tulisi olla pitävä, arviointikriteereihin tarvittaisiin enemmän läpinäkyvyyttä, hankkeiden jättäminen arvioimatta tulisi perustella selvemmin, virkamiestyötä tulisi rahoittaa vain rajoitetusti hankkeissa, päähakijan hyväksyttävyyttä arvioitaessa tulisi noudattaa joustavuutta. Lisäksi ryhmä katsoi, että tulisi varmistaa mahdollisuus valita myös seuraavilla kierroksilla hankkeita toimenpidekokonaisuuteen 7.2.1. (joka uhkaa täyttyä jo tällä kierroksella).

Ohjauskomitea päättää hankkeista kokouksessaan 25.–26.6.1998 Rostockissa. Aikataulusyistä kokouksen tuloksista ei valitettavasti voida tiedottaa tässä Alue-Integraattorissa, vaan se jää seuraavaan numeroon.

Seuraava dead-line on 1.10.1998. Hakupaketti, sisältäen hakulomakkeet, täyttöohjeet, ohjelma-asiakirjan ja muuta aineistoa (kaikki englanniksi), on tilattavissa sihteeristön kummastakin konttorista tai internetistä (<http://www.ballad.org>). Suomenkielinen lyhennelmä ohjelma-asiakirjasta on saatavissa lähiaikoina maakuntien liitoista sekä sisäasiainministeriöstä ja ympäristöministeriöstä.

Seuravassa sihteeristön tarkennetut yhteystiedot:

Rostock (fax +49 381 45484 5282)

Susanne Scherrer (pääsihteerinä)
puh. +49 381 45484 5283
sähköposti:

Susanne.Scherrer@spatial.baltic.net

Matti Lipsanen

puh. +49 381 45484 5285
sähköposti:

Matti.Lipsanen@spatial.baltic.net

Karlskrona (fax +46 455 14 468)

Bo Löwendahl
puh. +46 455 335 198

Harry Ekestam

Pohjoisen Periferian Artikla 10 -ohjelman ensimmäiset hankepäätökset tehty

Suomen, Ruotsin, Norjan ja Skotlanin yhteisesti laatiman Pohjoisen Periferian Artikla 10 -ohjelman haku käynnistyi maaliskuun alussa ja ensimmäinen dead-line oli jo 3.4.1998. Aika osoittautui ehkä liian lyhyeksi, koska tuohon päivämäärään mennessä saatiin vain kuusi hakemusta. Useat hakijat ovat ilmoittaneet tähtäävänsä seuraavaan hakuun.

Hyväksytyt hallintomallin mukaisesti hankkeista päättää yhteinen seuranta- ja hallintokomitea (PMC), saatuaan ensin kansallisten alueellisten neuvoo-antavien työryhmien (NRAG) lausunnot. Kansalliset työryhmät käsitelivät saatuja hakemuksia huhti–toukokuun vaihteessa. Suomen NRAG käsiteli hankkeita 7.5.1998 pitämässään kokouksessa. Työryhmä päätti yksimielisesti suosittaa kolmen hankkeen hyväksymistä, yhden hylkäämistä sekä kahden hankkeen käsittelyyn siirtämistä seuraavalle kierrokselle. Muiden maiden NRAGit päätyivät samankaltaiseen suositukseen.

Ohjelman seuranta- ja hallintokomitea käsiteli ensimmäisen kierroksen hankkeita ensimmäisessä virallisessa kokouksessaan 15.6.1998 Invernessissä, Skotlannissa. Puheenjohtajana toimi **Jim Millard** Scottish Office'sta. Kaikki Suomen edustajat (**Harry Ekestam**, **Esko Lotvonen**, **Risto Poutiainen**) olivat läsnä. Komitea noudatti hieman NRAGEja tiukempaa linjaa. Kolmesta suositellusta hankkeesta se hyväksyi suoraan vain yhden (Scottish/Nordic Business Forum). Hanke pohjautuu aikaisemmin käynnistettyyn skotlantilais-pohjoismaiseen yhteistyöhankkeeseen. Kahden muun NRAGien suosittelun hankkeen (Integrated Participatory Planning, TELEREMCARE) osalta komitea edellytti eräitä tarkistuksia (erityisesti hankebudjettiin) ennen kuin ne voidaan hyväksyä. Hyväksymispäätöksen tekee puheenjohtaja ja sihteerit, tai tarvittaessa koko komitea kirjallista menettelyä käyttäen. Muiden hankkeiden osalta päätös oli NRAGien esitysten mukainen, eli yksi hylättiin ja kahden käsittelyä siirrettiin. Kahden jälkimmäisen osalta todettiin, että hankkeiden olivat sinänsä hyviä, mutta pyydetään tarkennettua hakemusta.

Kokouksessa saatiin myös selostus sihteeristön toimista, ml. tiedotustoiminnasta. Ohjelmaesite on valmistunut suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä (tulee myöhemmin norjankielisenä). Englanninkielinen ohjelma-asiakirja on kohtapuolin saa-

tavissa painetussa asussa. Käsiteltiin esitystä teknisen avun budjetiksi ja päätettiin tehdä joitakin tarkistuksia siihen. Budjetti on tarkoitettu hyväksyä kirjallisessa menettelyssä heinäkuun aikana. Teknisen avun kansallinen rahoitusosuus päätettiin jakaa tasan osallistuvien maiden kesken. Päätettiin vastedes hyväksyä myös yksityinen rahoitus EU-rahoituksen vastarahoituksena ja siihen liittyen soveltaa joissakin tapauksissa alempia EU-tukiosuuksia (alle 50 %). Päätettiin myös eräistä tarkistuksista hakulomakkeisiin ja täyttöohjeisiin, osallistumisesta Manchesterin ESDP-seminaariin 17.–18.9.1998 (jossa ohjelma esitellään) sekä aikatauluista.

Seuraava dead-line hakemusten jättämiselle on 31.7.1998. Tällä kertaa on odotettavissa huomattavasti enemmän hakemuksia kuin ensimmäisellä kierroksella. NRAG-kokoukset pidetään 21.9.1998 mennessä ja seuranta- ja hallintokomitean kokous 9.10.1998 Oulussa. Viimeksimainitun kokouksen yhteydessä tullaan todennäköisesti järjestämään määrättyille hakijaryhmille tarkoitettu seminaari, josta tiedotetaan tarkemmin elokuun puolivälissä. Sitä seuraava (kolmas) dead-line on 15.12.1998 ja seuranta- ja hallintokomitean kokous 22.2.1999 Östersundissa, Ruotsissa.

Ohjelmaa koskevaa tiedotusaineistoa sekä hakulomakkeita ja täyttöohjeita on saatavissa ohjelman pääsihteeristöstä ja Suomen NRAG-sihteeristöstä sekä internetistä (www.scotnordic.com/northernperiphery).

Ohjelman yhteinen sihteeristö toimii Pohjois-Pohjanmaan liiton tiloissa Oulussa. Pääsihteerinä on

Mika Rantakokko

(puh. 08 321 4080;

sähköposti:

mika.rantakokko@ppl.reg.fi;
fax 08 321 4055).

Suomen NRAG:n sihteerinä on Pohjoiskalottineuvoston pääsihteerinä

Jouko Jama,

joka toimii Lapin liiton yhteydessä
(puh. 016 330 1231;

sähköposti:

jouko.jama@lapponia.reg.fi;
fax 016 346 658).

Harry Ekestam

Komiteat/Kokoukset

ESDP-konferenssi Napolissa

EU:n komissio järjestää aluesuunniteluun ja erityisesti ESDP-asiakirjaan liittyen sarjan konferensseja, joissa käsitellään myös mm. INTERREG II C -ohjelmista toistaiseksi saatuja kokemuksia. Avaustilaisuus oli Berliinissä 27.–28.4. ja sitä seurasi Napolissa 25.–26.5. järjestetty tilaisuus, jonka teemana oli liikenneyhteyksien ja telekommunikaation merkitys perifeeristen alueiden integroimiselle yhteismarkkinoille. Lisäksi käsiteltiin läntisen Välimeren ja Alppien INTERREG II C -ohjelmia sekä Artikla 10 -pilotiohjelmaa Archimed.

Konferenssin esitelmissä ja keskusteluissa nostettiin muita asioita selvemmin esiin mm. EU-tasolla sekundääristen link-

kien merkitys perifeerisille alueille. TEN-ohjelman katsottiin painottuvan liikaa EU:n ydinalueille samalla kun liikenteen keskittyminen muutamisiin keskuksiin jatkuu edelleen kiihtyen. Tarvittaisiin nykyistä polysentrisempää suunnittelua, minkä tulisi näkyä myös ESDP-dokumentissa. Eri liikennemuodoista erityistä huomiota kohdistettiin lyhyen matkan merikuljetuksiin, joissa nähdään potentiaalia erityisesti Välimerellä ympärillä tapahtuvien maantiekuljetuksien korvaajina.

Telekommunikaatiomahdollisuuksien kehittyminen ei itsessään vielä edistä aluekehitystä vaan se on luonteeltaan elinkeinojen kehittämistä tukevaa toimintaa. Yleisemminkin yhteyksien parantumisel-

la periferian ja keskusalueiden välillä ei katsottu olevan juurikaan merkitystä, ellei se johda myös erityisesti periferiasta keskuksiin päin suuntautuvan vuorovaihtuksen kasvuun.

ESDP-asiakirjan jatkokehittelyä päätettiin konferenssin perusteella viedä konkreettisempaan suuntaan lisäten mm. matkailun kehittämiseen liittyvää analyysiä sekä EU:n ulkopuolisten maiden merkityksen arviointia. Suomen näkökulmasta katsottuna konferenssin annista kävi selvästi ilmi, että Suomen ja Ruotsin asemaa EU:n pohjoisella reunalla ei Välimeren maissa yleensä nähdä samalla tavalla perifeeriseksi kuin esim. Etelä-Italian. Pohjoisen periferian ongelmista tiedottamisessa onkin selvästi vielä runsaasti työsarkaa jäljellä.

Martti Salmi

Muuta

Paikallishallinnon edustajat kuultavina komission valmistellessa kaupunkipoliittista toimintaohjelmaa

Euroopan Unionin komissio jatkaa kaupunkipolitiikan valmistelua. Lähtökohdan valmistelussa muodostaa komission tiedonanto "Towards an Urban Agenda in the European Union" ja siitä eri tahoilla annetut lausunnot, mm. Alueiden komitean laaja lausunto.

Komissio on tältä pohjalta valmistellut EU:n kaupunkipolitiikan seuraavaa askelta: kaupunkipoliittista toimintaohjelmaa, jonka komissio hyväksyisi muuttaman tulevan kuukauden kuluessa ja joka alistettaisiin laajaan keskusteluun Wienin kaupunkifoorumissa. Tästä toimintaohjelmasta on jo olemassa luonnos, joka kulkee nimellä Discussion Paper. Jäsenmaiden paikallishallinnon edustajille oli varattu tilaisuus antaa kommenttinsa tähän keskustelupaperiin tiistaina 2.6. Brysselissä.

Komission kutsua oli noudattanut melko runsaslukuinen joukko paikallishallinnon edustajia eri osista Eurooppaa. Läsnä olevat mm. Ruotsin, Portugalin, Itävallan, Hollannin ja Ison-Britannian edustajat sekä edustajat niin Eurocities-järjestöstä kuin CEMR:stäkin. Suomen Kuntaliittoa edustivat kaupunkisuunnittelupäällikkö **Veikko Heino** ja kaupun-

kitutkimuspäällikkö **Kauko Aronen**.

Yleisesti todettiin, että kaupunkipolitiikan muotoilu on edistynyt ripeästi siten tiedonannon. Tässä vaiheessa EU:n kaupunkipolitiikan toimintaohjelmaluonnos on kirjannut kaupunkipoliittiset toimet neljään toimintalohkoon:

- kaupunkien tuottavuuden, työllisyyden ja talouskasvun vahvistaminen,
- tasa-arvon ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistäminen,
- kaupunkiympäristön parantaminen ja myötävaikuttaminen globaalista kestävästä kehityksestä
- hyvän kaupunkien hallinnan edistäminen ja paikallishallinnon vahvistaminen.

Johdavana kaupunkipolitiikan toteuttamisperiaatteina kirjataan esiin integraatio, partnership, subsidiariteetti, markkinatohokkuus ja ympäristöllinen tehokkuus.

Suomalaiset olivat erityisen tyytyväisiä siihen, että nyt komissio näyttää pyrkivän toimintamalliin, jossa kaupunkiseutujen kehittämisellä ja ongelmien hoitamisella on tärkeä osa. Komissio korostaa eksplisiittistä kaupunkiseutujen kehittämistyötä niin tavoite 1 kuin tavoite 2 -alueillakin.

Suomalaiset jättivät komission valmistelijoille kaupunkiohjelmateemaa edel-

leen kehittelevän periaatekannanoton, jonka sisältö on vastaava kuin Kuntaliiton hallituksen vastäkkään hyväksymässä Kuntaliiton EU-politiikka -asiakirjassa. Suomen Kuntaliitto lähtee kannanmuodostuksessaan siitä, että kaupungit kyllä oma-aloitteisesti kehittävät vahvuuksiaan ja hoitavat ongelmiaan, ja niinpä kansallisen tason ja EU:n tason kaupunkipolitiikan tehtävänä on yhdessä toinen toistaan täydentäen huolehtia siitä, että kaupungeilla on tähän toimintaan riittävät resurssit, oikein toimiva hallinnollinen puite ja kannustimet sekä tiedolliset edellytykset.

Normaalioloissa kysymys kaupunkien taloudellisista resursseista hoitaa ongelmiaan ja kehittää vahvuuksiaan on pääsääntöisesti kansallisen kaupunkipolitiikan asia. Kun jotkut kaupungit kohtaavat voimakkaita rakenneongelmia tai alueellinen kehitys muuten on epätasapainoista, kysymys kaupunkien resursseista voidaan nähdä sekä kansallisen että Unionin tasoisen kaupunkipolitiikan asiana additionaliteettiperiaatteen mukaan.

Pääkysymys kuitenkin on, tuottaako

kaupunkiseutujen omaehtoinen toiminta riittävästi kaupungistumistekijöiden terävöittämistä ja hoitavtko kaupungit riittävästi erilaisia ongelmiaan omaehtoisesti, vaikka niillä olisi resurssjakain. Kannustaminen seutuyhteistyöhön voi tapahtua siten, että yhteistyö kuntien kesken sosiaalipolitiikan rahoituksessa, asuntopolitiikassa ja yhdyskuntarakenteen suunnittelussa luetaan eduksi, kun erilaisia kehittämisrahoituksia kaupungeille myönnetään. Unionin tasoiset kaupunkiohjelmien ja innovatiivisten kokeilujen rahoitusinstrumentit voivat olla merkittävä kannustin kaupunkiseuduille itselleen kehittä-

tää toimintaansa. Suomalaiset korostivatkin kommentissaan, että alueiden komitean esiin nostama toiminnallisen kaupunkiseudun käsite (Functional Urban Region, FUR) olisi myös Unionin kaupunkiohjelmien peruskäsite ja läpäisyperiaatteella erilaisilla rahoitusinstrumenteilla kannustettaisiin sekä vahvuuksien hyödyntämiseen että ongelmien (syrjäytyminen, segregatio, liikenteen ja yhdyskuntarakenteen ongelmat) hoitamiseen toiminnallisen kaupunkiseudun tasolla. Kommentti sai laajaa tukea mm. Ruotsin ja Hollannin paikallishallinnon edustajilta ja kuulemistilaisuuden johtopäätöksi kirjattiin toiminnallisen kaupunkiseudun kirjaaminen näkyviin Unionin kaupunki-

politiikan ja -ohjelmien peruskäsitteeksi. Valtakunnallisen ja EU:n kaupunkipolitiikan tehtävä on huolehtia lisäksi siitä, että kaupungit saavat riittävästi tietoa ja toimivat esimerkit välittyvät kokemusten-vaihdon kautta.

*Kaupunkisuunnittelupäällikkö Veikko Heino,
Suomen Kuntaliitto*
*Kaupunkitutkimuspäällikkö Kauko Aronen,
Suomen Kuntaliitto*

Euroopan aluesuunnitteluun liittyvän tutkimustoiminnan käynnistyminen

Komissio on ilmoittanut Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä S100 ja C153/26.5.1998 erityistutkimuslaitosten verkon toteuttamasta tutkimusohjelmasta vuosille 1998–1999 ja sen koordinoinnin järjestämisestä.

Tutkimusohjelmaan on otettu aiheita, joita pidetään tärkeinä ESDP-raportin loppuunsaattamiselle. Ohjelma jakautuu kolmeen tutkimukseen:

- Euroopan alueen osa-alueiden analyysi,
- strateginen tutkimus "Kohti uutta Euroopan kaupunki- ja maaseutualueiden välistä kumppanuutta" ja
- valtioiden välisiä suuntaviivoja kuvaavat kartat.

Kustakin jäsenmaasta on tarkoitus valita enintään yksi laitos, jonka tulee tehdä ehdotus nämä kolme tutkimusaihetta sisältäväksi tutkimusohjelmaksi. Valittavalla tutkimuslaitoksella tulee olla kokemusta valtioiden välisten tai Euroopan tasoisten tutkimusten toteuttamisesta yhteistyössä muiden laitosten kanssa. Riippumattomista asiantuntijoista muodostuva komitea avustaa komissiota tutkimuslaitosten valinnassa. Tutkimusyhteistyötä rahoitetaan EAKR-asetuksen 10 artiklan rahoitustuella periaatteella, että yhteisö rahoittaa enintään puolet kustannuksista ja tutkimusohjelman kokonaisbudjetti on enintään kaksi miljoonaa ecua. Määräaika hakemusten jätölle komissioon on 30 päivää ilmoituksen julkaisemisesta.

Samassa lehdessä komissio julisti haettavaksi myöskin edellä mainitun tutkimusohjelman koordinoinnin. Tarkoitus on valita organisaatio, jolla on kohdealueiden asiantuntemusta ja kokemusta tarvittavista hallintatehtävistä. Koordinoinnista vastaavan organisaation tehtävät on suoritettava vuoden 2000 helmikuun loppuun mennessä. Tarjouksia otetaan vastaan 17.7.1998 asti.

Lisätietoja:

- Ulla Blomberg
(SM, puh. 09–160 4518)
- Risto Kärkkäinen
(YM, puh. 09–1991 9363)

Ympäristömerkkihanke Irlannin maaseudulla

Maa- ja kotitalousnaisten keskus ry. järjesti maisemanhoidon neuvojilleen 6.–13.6.1998 opintomatkan Irlantiin. Pääta-voitteita olivat tutustuminen paikallisten maatilojen maiseman- ja ympäristönhoitoon sekä kansainväliseen matkailualueiden ympäristömerkkihankeeseen. Sidosryhmistä matkalla olivat mukana mm. **Pekka Borg** matkailun osaamiskeskuksesta, **Tapio Heikkilä** ympäristöministeriöstä sekä maaseutumatkailun teemaryhmän edustajana **Harri Ahlgren** sisäasiainministeriöstä.

Ympäristönsuojelu maataloilla

Maatalouden merkitys on Irlannille EU-keskiarvoa selvästi tärkeämpi. Sen osuus maan bkt:stä v. 1995 oli 8 prosenttia ja työvoimasta 11 prosenttia. Tilakoko vaihtelee huomattavasti, maan itäosissa tilat ovat selvästi isompia, kun lännessä keskikoko on n. 20 hehtaaria. Pienille tiloille suunnattavasta tuesta huolimatta vuosittain n. 5000–6000 maatilaa lopettaa toimintansa ja maanviljelijöiden keski-ikä on jatkuvasti noussut. Tällä hetkellä maataloja on n. 150 000, joista n. 50 000:lla maatalous on pääelinkeino.

Maatilojen ympäristönsuojelua on viime vuosina tehostettu EU:n tuella. Rural Environment Protection Scheme (REPS) edellyttää viljelijän sitoutumista vähintään viideksi vuodeksi sekä tilakohtaisen suunnitelman laatimista, johon sisältyy mm. viljelymenetelmiin, vesistöjen suoja-alueisiin, kasvi- ja eläinlajien suojeleluun sekä maatilan rakennuskannan hoitoon liittyviä määräyksiä. REPS-järjestelmään liittyminen edellyttää ympäristösuunnitelman toteuttamista koko maatilan alueella, mutta tukea maksetaan enintään 40 hehtaarin alalta. Käytännössä isokokoiset (ja ympäristöä enemmän rasittavat) tilat eivät siten hakeudu järjestelmän piiriin.

Ympäristömerkki matkailualueille

Irlannissa on vuodesta 1995 kehitetty maantieteellisesti ja kulttuurisesti yhtenäisille ja erityisiä ympäristöarvoja omaaville alueille oma ympäristömerkkiä. Tavoitteena on parantaa paikallisyhteisöjen ja alueellisten viranomaisten yhteistoimintaa sekä luoda ympäristömerkistä matkailualueiden markkinointiin soveltuva väline. Hankkeessa on mukana neljä pilottialuetta Irlannin länsirannikolta. Alueiden valintaan on kehitetty kriteeristö, jossa huomiota kiinnitetään mm. luonnon- ja kulttuurimaisemaan, maan- ja energiankäyttöön, rakennuksiin, vesistöihin ja jätteen käsittelyyn. Hankkeelle on myönnetty varoja EU:n Life-rahastosta.

Seuraavassa vaiheessa mukaan on tarkoitus ottaa pilottialueita myös Suomesta, Ruotsista ja Italiasta. Rahoitushakemuksen käsittely EU:n Life-rahastossa on tätä kirjoitettaessa vielä kesken. Alueiden valinnassa käytettävien kriteerien soveltaminen lähtökohdiltaan erilaisissa maisissa tulee kuitenkin olemaan ongelmallista. Myös ehdot täyttävälle alueelle myönnettävän tunnuksen saattaminen EU:n laajuisesti hyväksytyksi ja tunnistettavaksi vaatii paljon työtä. Irlannissa jo käyttöön otetussa tunnuksessa on symbolin lisäksi sana "Beatha" joka on iirinkielä ja tarkoittaa elämää. Sellaisenaan tunnus tuskin tulee käyttöön koko EU:n alueella. Kansallisesti poikkeavat valintakriteerit ja alueiden tunnukset kuitenkin heikentävät EU:n laajuisen tiedotuksen ja markkinoinnin tehokkuutta. Lisätietoja ympäristömerkkihankeesta on luettavissa internet-sivustossa <http://www.ecoeurope.com>.

Harri Ahlgren

NÄRPin kevätkokous

Vuoden toinen NÄRPin kokous pidettiin 5.5.1998 Tukholmassa. Kyseessä oli työvaliokuntakokous, jossa Suomea edusti **Harry Ekestam** sisäasiainministeriöstä.

Ruotsin puheenjohtajuuskaudella (1998) päätettiin nostaa esille erityisesti kaksi hanketta: pohjoismaiden rakennerahasto-ohjelmien metaevaluointi sekä rajaseutualueiden karttoitus/ratkaiseminen. Metaevaluointihankkeesta vastaa Nordregio, ja se tullaan esittelemään alue-ministereille syksyllä 1998. Hankkeelle asetetaan eri maiden edustajista koostuva tukiryhmä (Suomea edustaa **Tiina Tikka** SM:stä). Rajaseutualueiden osalta päätettiin esittää yhteistyöministerielle että ensi vaiheessa selvitetäisiin Pohjoiskalotin hidasta postinkulkua sekä mahdollisuuksia alentaa puhelintaksoja rajaseutualueilla. Pitemmän aikavälin hankkeena tulisi käynnistää systemaattinen karttoitus väestölle ja elinkeinoelämälle ongelmia aiheuttavista rajaseutualueista Pohjolassa. Eräiden kysymysten, mm. Meren-

kurkun lauttaliikenteen osalta, päätettiin suositella bilateraalaisia keskusteluja aomaiden kesken.

Keskusteltiin uuden aluepoliittisen yhteistyöohjelman valmistelusta, ja todettiin että erityistä huomiota tulisi kiinnittää pohjoismaisen rahoituksen roolin INTERREG-ohjelmien toteuttamisessa (asiaa koskevaan selvitykseen myönnettiin DKK 200 000), ESDP-prosessiin sekä poikkisektoreittaisen yhteistyön kehittämismahdollisuuksiin.

Myönnettiin DKK 500 000 Nordregiolle Baltian maiden suunnittelijoille tarkoitettu koulutusprojektin käynnistämiseen (muuta rahoituslähteitä selvittämään) sekä DKK 1 000 000 Keskipohjolakomitealle vuodelle 1998 (viime kokouksesta siirretty päätös). Päätettiin myös delegoida päätösvaltaa pienemmissä hankkeissa sihteeristölle ja NÄRPin puheenjohtajalle. Sihteeristö voi yksin päättää rahoituksen myöntämisestä DKK 50 000 asti ja yhdessä puheenjohtajan kanssa DKK 100 000 asti. Virkamiesko-

miteaa tulee informoida tehdyistä myöntöpäätöksistä.

Lisäksi päätettiin seurata ESDP-prosessia ja tarvittaessa tehdä siihen liittyviä aloitteita, jatkaa alue- ja maataloussektoreiden tutkimusyhteistyötä ja rajaseutualueiden kulttuurihankkeita koskevaa valmistelua sekä hyväksyä Länsipohjolarahaston vuosiraportti ja merkitä tiedoksi rahaston strategiasuunnitelma.

Vakiintuneeseen tapaan kokouksessa käsiteltiin myös ajankohtaisia aluepoliittisia kysymyksiä. Tällä kertaa puheenjohtaja esitteli Ruotsin uuden aluepoliittisen esityksen "Regional tillväxt – för arbete och välfärd" (ks. esittely Alue-Integraattorissa 2/98) ja siitä käytiin vilkas keskustelu. Päätettiin, että seuraavassa kokouksessa keskustellaan tarkemmin esitykseen sisältyvästä kasvusopimus-ajatuksesta.

NÄRPin seuraava kokous pidetään 22.–23.9.1998 Tukholmassa. Samassa yhteydessä järjestetään uuden yhteistyöohjelman valmisteluun liittyvä seminaari sekä pidetään NÄRPin ja Nordregion vuotuinen yhteiskokous. Tämänvuotinen ministerikokous pidetään 24.11. Kööpenhaminassa.

Harry Ekestam

Norjan hallituksen aluepoliittinen selonteko

Huhtikuun lopussa kunta- ja alueministeri **Ragnhild Queseth Haarstad** jätti Norjan keskustahallituksen aluepoliittisen selonteon suurkäräjille. Norjan hallitukset ovat viime aikoina pyrkineet antamaan vuosittain tällaisen selonteon.

Tätä uutta selontekoa leimaa huoli voimakkaasta keskittymiskehityksestä. Viime vuosina väestö on vähentynyt yli puolessa Norjan kunnista. Hallituksen tavoitteena on vahvistaa hallinnon eri sektoreiden panostuksia ja niiden keskinäistä koordinointia tämän negatiivisen kehityksen pysäyttämiseksi ja sen seurausten lieventämiseksi. Koordinoinnin parantamiseksi on jo toteutettu joitakin uu-

distuksia: toukokuun alusta kaikkien ministeriöitten on sovellettava uudentyyppistä aluevaikutusselvitystä suunnitelluun suurempaan politiikkamuutokseen. Lisäksi on käynnistetty poikkisektoreittaista yhteistyötä tietoteknologian ja koulutuksen aloilla, lisätty panostuksia suuressa ja pitkäaikaisesta väestönvähennyksestä kärsiville kunnille sekä käynnistetty yhteistyötä valtion investointien ohjauksen parantamiseksi keskusalueilla. Yhteensovittamistyöstä tullaan raporttoimaan lähemmin valtionbudjetissa (syksyllä 1998) ja ensi vuoden selonteossa (kevällä 1999).

Lähiaikojen lisäpanostusten erityisiä

kohderymiä ovat nuoret, naiset, takaisinmuuttajat ja maahanmuuttajat. Selonteossa mainitaan joukko uusia toimenpiteitä neljällä priorisoidulla toiminta-alueella:

– henkilöille kohdenetut toimenpiteet, joiden tavoitteena on vaikuttaa muuttoliikkeeseen ja väestökehitykseen yleisesti (mm. opintolainojen helpotus, lisäpanostukset kehitysalueiden korkeakouluihin)

– uusien, tämän päivän nuoria houkuttelevien työpaikkojen luominen (joukko toimenpiteitä eri aloilla, mm. "Murmansk-korridorin" kehittäminen)

– sellaisten etäisyshaittojen vähentäminen, joilla on merkitystä yksittäisille henkilöille ja yrityksille jotka voivat tarjota uusia houkuttelevia työpaikkoja (mm. tele- ja muun infrastruktuurin varmistaminen kehitysalueilla, panostukset etäopetukseen)

– sellaisen profiloinnin ja paikallistason kehitystyön käynnistäminen, joka tuosin kehitysalueiden laadulliset edut asuin- ympäristönä sekä johtaa konkreettisiin kehittämistoimenpiteisiin jotka lisäävät näiden alueiden houkuttelevuutta nuorten ja naisten silmissä.

Selonteko löytyy myös internetistä osoitteesta: <http://odin.dep.no/krd/publ/publ.html>.

Harry Ekestam

Pohjoinen Ulottuvuus (Nordlig Dimension) on uusi lehti, jota julkaisevat Pohjoiskalotin neuvosto sekä Pohjoiskalotin ja Barentsin Interreg II –ohjelmat. Lehti kertoo lukijoilleen, miten EU:n pohjoista ulottuvuutta kehitetään, ja ennen kaikkea esittää pohjoisen alueen oman näkökulman kehittämistyöhön. Lehti ilmestyy sekä suomen että ruotsin/norjan kielellä, vastaava toimittaja on

Jouko Jama Pohjoiskalotin neuvostosta.

Tiedustelut: Pohjoiskalotin neuvoston sihteeristö, fax 016 – 346 658, e-mail: jouko.jama@lapponia.reg.fi.

Ruotsin hallitus jätti suurkaupunkipolitiikkaa koskevan esityksensä eduskunnalle

Maaliskuussa eduskunnalle jätetty esitys tulee käsittelyyn vasta vaalien jälkeen syksyllä. Esitys on melko kattava (130 s.) jatkaen ja syventäen johdonmukaisesti ruotsalaista suurkaupunkipoliittista työtä, jota on kestänyt koko 90-luvun ajan. Komiteamietintöjä asiasta on julkaistu ainakin kuusi kappaletta – työttömyyteen ja sosiaalisiin ongelmiin tarttuvia lisäksi ainakin viisi.

Esityksen päätarkoitus on osana aluepolitiikkaa linjata lähinnä kolmea suurta ruotsalaista kaupunkia koskevaa kansallista suurkaupunkipolitiikkaa, jolla nostetaan näiden kaupunkien kansallinen merkitys esille. Tavoitteena on luoda suurien kaupunkien kestäväälle kehitykselle hyvät edellytykset ja tätä kautta myöskin:

- edistää uusien työpaikkojen syntymistä ei ainoastaan kaupunkiseuduilla vaan koko maassa ja

- edistää tasa-arvoa suurten kaupunkien asukkaiden elinoloissa syntyperään ja sukupuoleen katsomatta.

Yhtenä painopistealueena kaupunki-

politiikassa on edistää hyvää kehitystä suurten kaupunkien uhatuilla asuntoalueilla. Koska ongelmat liittyvät suuressa määrin etnisiin väestöryhmiin nähdään tärkeänä panostaa myös ruotsinkielen opetukseen syrjäytymistä ehkäistäessä.

Hallitus esittää, että asetetaan suurkaupunkivaltuuskunta (storstadsdelegation), joka saa tehtäväkseen kehittää ja koordinoida kansallista suurkaupunkipolitiikkaa. Hallituksen esityksessä on kaupunkipoliittisia linjausehdotuksia mm. kestävä kehityksen, taloudellisen kasvun ja työllisyyden, koulutuksen, asumismiljöön, kansanterveyden, turvallisuuden, paikallisen kehittämisen ja demokratian näkökulmasta.

Suurkaupunkeihin kohdistuvista konkreettisista toimenpide-ehdotuksista määritetään seuraavat ehdotukset:

- luodaan 5000 uutta korkeakouluopiskelupaikkaa syksystä 2000 alkaen,

- panostetaan poliisitoimeen,
- vahvistetaan kulttuurimiljöön hoitoa ja kehitetään arkkitehtoonisia arvoja 10

miljoonalla kruunulla joka vuosi kaudella 1999–2001,

- solmitaan paikallisia kehittämissopimuksia valtion ja kunnan välille uhanalaisen asuntoalueiden kehittämiseksi,

- budjettiin varataan 480 miljoonaa kruunua vuodelle 1999, 480 miljoonaa kruunua vuodelle 2000 ja 785 miljoonaa kruunua vuodelle 2001 erityistukea paikalliselle kehittämistyölle uhatuilla asuntoalueilla.

Ruotsin hallituksen esitys on vastaus nopeasti kasvaneiden etnisten ryhmien, työttömyyden ja sosiaalisten ongelmien vyyhdelle, jonka seuraukset ovat monilla tapaa nähtävissä tietyillä esikaupunkialueilla. Hallituksen halu tarttua ongelmiin on määrätietoinen ja panostukset merkittäviä. Esityksen sisältö ja sen käsittely eduskunnassa tulee antamaan mielenkiintoista viiteaineistoa suomalaisen kaupunkipolitiikan määrittelylle ennen kaikkea suurten kaupunkiemme näkökulmasta.

Ulla Blomberg

MUU KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

OECD:n aluepoliittisen työn uudistus etenee

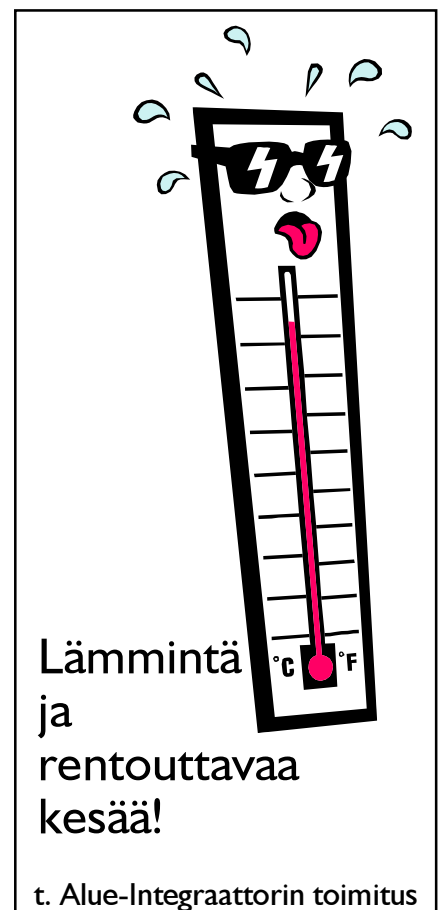
OECD:n aluepoliittisen työryhmän 14.–15.5.1998 pitämän kokouksen tärkeimmiksi asioiksi nousivat järjestön työryhmiä ja työohjelmia koskevat uudistukset. Nykyisin neljä erillistä työryhmää käsittelee aluepoliittisia kysymyksiä hieman eri näkökulmista. Useat OECD:n jäsenmaat ovat kritisoineet tätä liian raskaaksi ja kalliiksi järjestelmäksi etenkin nyt, kun OECD:n toiminnan rahoitusta ollaan leikkaamassa tuntuvasti.

Itävallan edustajat olivat laatineet kokousta varten esityksen, jossa työryhmien määrä vähenisi kahteen. Nykyisen koordinoivan aluepolitiikkatyöryhmän (WP 6) status nostettaisiin kuitenkin komiteatasolle eikä se näin ollen enää olisi teollisuuskomitean alainen. Esityksen yleisistä tavoitteista tuettiin kokouksessa laajasti ja Itävallan esitys muodostaakin pohjan

OECD:n asettaman selvitysmiehen **Pierre Vinden** kesäkuun alussa antamille uudistusesityksille. Esitys perustuu yhden komitean (Committee on Local and Regional Development Policies) ja kolmen alatyöryhmän (Urban, Rural, Statistical) varaan rakennettuun järjestelmään, johon olisi aikaisemmasta poiketen liitetty myös mm. matkailua koskevien asioiden käsittely. Ehdotus on osa laajempaa kokonaisuutta, jonka käsittely OECD:n korkeimmassa päätöksentekelimissä alkoi 16.6.1998.

Hallinnollisten kysymysten lisäksi työryhmän kokouksessa käsiteltiin mm. Romanian, Unkarin, Japanin, Norjan ja Ruotsin alue-, T&K- ja teollisuuspolitiikkaa koskevia raportteja.

Martti Salmi

Lämmintä
ja
rentouttavaa
kesää!

t. Alue-Integraattorin toimitus

Osaamiskeskusohjelmassa valmistaudutaan uuteen ohjelmakauteen

Osaamiskeskustyöryhmän esityslistalla on alkuvuonna ollut kaksi teemaa ylitse muiden; ohjelman strategiset linjaukset jatkotyötä varten ja osaamiskeskusmallin kehittämiseen liittyvien ESR-hankkeiden valtakunnallinen koordinaatio.

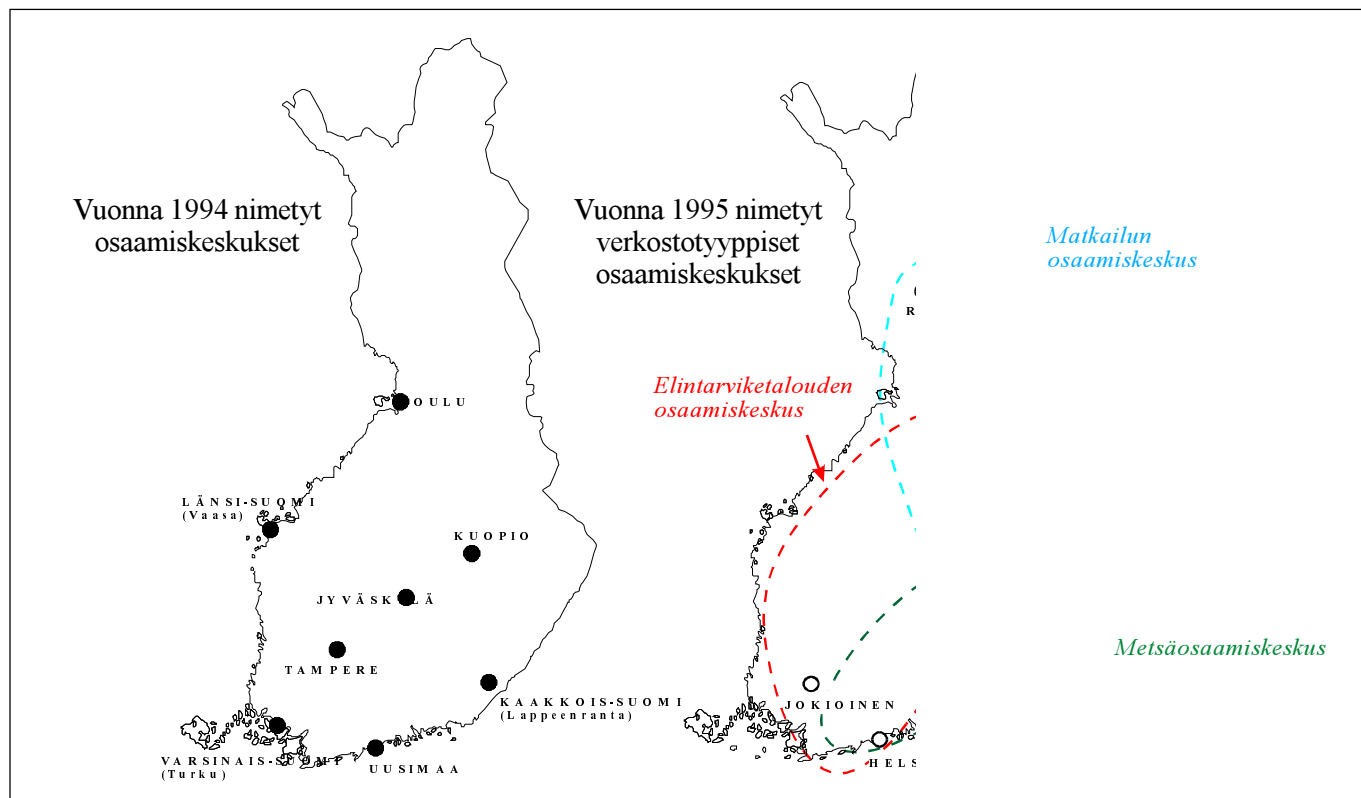
Ohjelman keskeiset tulokset 1994–1998

Osaamiskeskusohjelman ensimmäinen kausi on lähestymässä loppuaan. Valtioneuvosto on nimennyt nykyiset osaamiskeskukset vuoden 1998 loppuun asti.

Osaamiskeskusten näkökulmasta rahoitus on ollut vaatimatonta, keskimäärin vähän yli miljoona markkaa vuodessa osaamiskeskusta kohden. Oleellisempaa on se, että pienellä ”katalyyttirahalla” on voitu vauhdittaa ja aikaansaada kehittämishankkeita, joissa kaikkien edut ovat samansuuntaisia ja resurssit suuremmat, kuin jos kukin taho olisi yrittänyt toteuttaa hankkeita yksinään. Ohjelmassa on tällä hetkellä meneillään noin 100 hanketta, joiden arvo on noin 800 miljoonaa markkaa. Rahoitusrakenne – eri yhteistyöosapuolien sitoutuminen ohjelman

Backmanille. Työryhmän esitys pohjautuu Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tekemään evaluointiin, TEKELin toteuttaman kansallisen kehittämishankkeen tuottamaan aineistoon, Heurekaassa syksyllä 1997 järjestettyyn strategiaseminariin, osaamiskeskusten tekemisiin ehdotuksiin ja työryhmän kokoavaan työskentelyyn.

Työryhmä ei ole katsonut tarpeelliseksi muuttaa ohjelman toiminta-ajatusta tai tavoitteita, vaan strategiaproessin aikana niitä on lähinnä täsmennetty. Jatkossakin osaamiskeskusohjelman painopiste ra-

Toimintaa arvioineiden tahojen ja eri yhteistyöosapuolten näkökulmasta ohjelma on vastannut hyvin sille asetettuja vaatimuksia. TEKELin selvityksen mukaan ohjelmalla on tähän mennessä myötävaikutettu yli 8000 työpaikan ja lähes 300 korkeaan osaamiseen pohjautuvan yrityksen syntymiseen.

Osaamiskeskuskonsepttiin kuuluvat olennaisena osana siemenraha (maakunnan kehittämisen perusrahoituksena), ohjelmien ja perusrahoituksen kilpailuttaminen, alueellisen ja kansallisen innovaatiopolitiikan yhteensovittaminen sekä yhteistyö alueellisessa strategia- ja hanke-työssä. Sisäasiainministeriö on osoittanut osaamiskeskustoimintaan vuosina 1994–1998 yhteensä noin 68 miljoonaa mark-

hankkeiden toteuttamiseen – osoittaa ohjelman konseptin toteutumista käytännössä.

Kansallisesta näkökulmasta ohjelman avulla on onnistuttu kohdentamaan koordinoidusti alueellisia ja kansallisia resursseja valituille vahvoille, kansainvälisesti kilpailukykyisille osaamisaloille. Osaamiskeskusohjelma on näin omalta osaltaan vahvistanut alueiden välistä erikoistumista, työnjakoa ja yhteistyötä.

Osaamiskeskustyöryhmän esitys ohjelman jatkoksi

Osaamiskeskustyöryhmä luovutti 13.5.1998 esityksensä ohjelman linjauksista ja menettelytavoista ministeri **Jouni**

kontu yritysten ja innovaatiojärjestelmän kehitystarpeista käsin, jotka ovat alueittain erilaisia. Keskeisenä lähtökohtana on edelleen elinkeinoelämän ja tutkimuksen välisen yhteistyön vahvistaminen. Ohjelmassa painotetaan aikaisempaa enemmän yritysten osallistumista, inhimillisten voimavarojen kehittämistä sekä kansainvälistä ja kansallista yhteistyötä. Lisäksi osaamisalan käsitettä on laajennettu kosemaan myös muuta kuin teknologista osaamista.

Työryhmä esitti – että valtioneuvosto jatkaa osaamiskeskusohjelmatyötä ja uudelleensuuntaa sen sisältöä sekä valitsee loppuvuodesta

kohteet uudelle ohjelmakaudelle työryh-
män esityksen perusteella

– että valtioneuvosto osoittaa perus-
rahoitusta uudella kaudella vähintään 50
miljoonaa markkaa vuodessa osaamis-
keskustoiminnan operatiiviseen suunnit-
teluun ja toteutuksen koordinointiin.
Osaamiskeskusten kehittämiseen tulee
suunnata varoja myös Euroopan unionin
rakennerahastoista.

– uudeksi ohjelmakaudeksi ajanjaksoa
1999–2006.

Uuteen osaamiskeskusohjelmaan hakeminen

Nykyistä osaamiskeskusohjelmaa on
valittu toteuttamaan ne osaamiskeskus-
set, jotka aikanaan parhaiten täyttivät ase-
tettujen valintakriteerit. Uuteen ohjelmaan
tulee todennäköisesti olemaan enemmän
hakijoita kuin mitä nykyresurssien olisi
mahdollista ottaa mukaan. Osaamiskeskus-
statusta ei jatkossakaan anneta auto-
maattisesti, vaan huippuosaamisen taso,
ohjelman vaikuttavuus ja ohjelman inno-
vatiivisuus on kyettävä selkeästi osoitta-
maan. Rima tulee siis edelleen olemaan
korkealla.

Valtioneuvosto on korostanut osa-
miskeskusidean soveltamista alueellisen
kehittämisen välineenä koko maassa, eri-
tyisesti EU:n tavoiteohjelmissa ja parhail-
laan suunnitteilla olevissa kaupunkiohjel-
missä. Osaamiskeskusohjelmat on syytä
kytkeä tiiviisti yhteen EU:n rakennerahas-
to-ohjelmien kanssa uudella ohjelmakau-
della 2000–2006. Tällöin osaamiskeskuk-
sia voidaan rahoittaa myös tulevien EU:n
alueellisten sekä tavoite 3 -ohjelman kaut-
ta.

Sisäasiainministeriö julisti 1.6.1998 al-
kavaksi haun uusille osaamiskeskusohjel-
mille. Osaamiskeskusohjelmaehdotukset
vuosille 1999–2006 tulee toimittaa sisä-
asiainministeriöön 30.9.1998 mennessä.
Ohjelmakauden puolivälissä suoritetaan
välievaluointi, jonka perusteella ohjelman
osaamisaloja voidaan tarkistaa.

Alueilla ohjelman haun ja toteuttami-

sen koordinoinnista vastaavat maakuntien
liitot. Hakevien, myös uusia osaamisalo-
ja edustavien eri tahojen odotetaan teke-
vän yhteistyötä alueensa maakunnan lii-
ton kanssa. Hakijoille järjestetään yhtei-
nen tapaaminen ja informaatiotilaisuus
Helsingissä 2.9.1998.

Hakemukset arvioi sisäasiainministe-
riön asettama osaamiskeskustyöryhmä,
joka tekee sisäasiainministeriölle ehdo-
tuksensa ohjelmaan valittavista osaamis-
keskuksista ja -aloista. Sisäasiainministe-
riö laatii osaamiskeskustyöryhmän ehdo-
tukseen pohjautuen esityksensä valtioneu-
vostolle vuosille 1999–2006 nimettävis-
tä osaamiskeskuksista ja -aloista.

Osaamiskeskustyöryhmän esitys ohjel-
man linjauksista ja sisäasiainministeriön
ohjeet hakumenettelystä löytyvät myös si-
säasiainministeriön www-sivuilta osoit-
teesta <http://www.intermin.fi/suom/ok.html>

Tavoite 4 -ohjelman osaamiskeskusmallin kehittämisen hankkeet

Osaamiskeskusmallin kehittämishank-
keiden valintamenettelyä muutettiin ta-
voite 3- ja 4-ohjelmien seurantakomitean
esityksestä tänä vuonna siten, että toimen-
pidekokonaisuuden (4.3.1) toteuttajami-
nisteriöt (TM, SM, OPM ja KTM) ovat
järjestäneet keväällä yhteisen haun. Vas-
taavanlainen yhteinen haku on tarkoitus
tehdä myös syksyllä 1998.

Valintamenettelyn keskittämisen avul-
la osaamiskeskustoimintaa on voitu koor-
dinoida valtakunnallisesti, samalla on
voitu perustaa suurempia yhteistyöhank-
keita ja luoda yhteyksiä eri hankkeiden
välille. Uusi valintamenettely on myös
mahdollistanut lisäresurssit niille alueille,
joilla syntyy runsaasti osaamiskeskushank-
keita. Haun keskittämisen alkuperäinen
tavoite ohjelma-asiakirjan resurssien täy-
simmäisestä käytämisestä näyttää myös
kirkkaasti toteutuvan. Itse asiassa hyviä
hankkeita oli enemmän kuin mitä rahoit-
tettavaksi nyt voitiin esittää.

Osaamiskeskustyöryhmä teki kokouk-
sessaan 29.4.1998 oman esityksensä eri
hallinnonaloilla rahoitettavista hankkeis-

ta. Määräaikaan mennessä jätettiin lähes
80 hakemusta, joista osaamiskeskustyö-
ryhmä esitti rahoitettavaksi 22 hanketta.
Työministeriö on päättänyt rahoittaa kaik-
kia esitettyjä 10 hanketta yhteensä noin 18
miljoonalla markalla ja opetusministeriö
rahoittaa 15 hanketta yhteensä noin 15
miljoonalla markalla.

Opetusministeriö rahoittaa tässä haus-
sa pääasiassa tietotekniikan muuntokou-
lutushankkeita. Valtaosa valituista hank-
keista tukee valtakunnallisen osaamiskes-
kusohjelman toteuttamista ja edistää osa-
amiskeskusten välistä yhteistyötä ja työn-
jakoa. Valittujen hankkeiden joukossa on
myös hankkeita, jotka ovat tavoite 4
-ohjelmaan esitettyjen osaamisalojen laa-
jennustavoitteiden mukaisia. Valtakunnal-
listen hankkeiden lisäksi rahoitettavaksi
esitettiin hankkeita, joilla osaamiskeskus-
mallia sovelletaan tai kehitetään alueelli-
sesti. Nämä hankkeet tukevat valtioneu-
voston asettaman kaupunkipoliittisen
yhteistyöryhmän valitsemia kaupunkioh-
jelmia.

Sisäasiainministeriö on jo aiemmin
keväällä osoittanut tavoite 4 -ohjelman
koulutushankkeiden toteuttamisen varo-
ja yhteensä noin 3 miljoonaa markkaa.
Nämä hankkeet ovat jo käynnistyneet tai
juuri käynnistymässä. Osaamiskeskustyö-
ryhmän esityksestä sisäasiainministeriö
osoitti määrärahoja seuraaviin hankkei-
siin:

Varsinais-Suomen liitto / Oy DataCity
Center Ab: Aloittavan yrityksen rahoitus
ja immateriaalioikeudet; 450 000 mk

Pohjanmaan liitto / Teknologikeskus
Merinova Oy: Kokonaisvaltaisen voima-
laitososaamisen kehittäminen energiaklus-
terissa; 900 000 mk

Pirkanmaan liitto / Tampereen Teknolo-
giakeskus Oy: Hercules; 1 074 000 mk

Uudenmaan liitto / Culminatum Oy:
Enterprise Forum – liikeideasta menes-
tystarinaksi; 298 000 mk

Mika Pikkarainen

JULKAISUJA

Sisäasiainministeriön aluekehitysosaston julkaisusarjassa ilmestynyt

8/1998 Mika Pikkarainen: Alueke-
hitysrahat ja additionaaliteetti alueellises-
sa kehittämisessä. Selvitys Etelä-Karjalan,
Keski-Suomen ja Kymenlaakson maa-
kunnista.

Raportissa on selvitetty kansallisten

aluekehitysrahojen ja EU:n additionali-
teettiperiaatteen mukaisten varojen suun-
tautuminen Etelä-Karjalan, Keski-Suo-
men ja Kymenlaakson maakuntiin vuosi-
na 1993–1995. Kansallisten aluekehitys-
rahojen kehitystä on koko maan tasolla

selvitetty myös pidemmältä aikaväliltä
aina vuoteen 2001 asti. Samalla on tar-
kasteltu näiden aluepolitiikan kannalta tär-
keiden rahoitusjärjestelmien ongelmia ja
kehitetty välineitä aluebudjetointia var-
ten.

Julkaisun hinta 60 mk + 30 mk:n toi-
mitusmaksu + alv, tilaukset: puh. 09 – 160
4094.

Aluebarometri 1/98, alueelliset kehitysnäkymät keväällä 1998

Aluebarometri on sisäasiainministeriön ja Suomen Kuntaliiton kaksi kertaa vuodessa tehtävä kysely.

Aluebarometri mittaa maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia – 'paineen' vaihtelua. Vastaukset perustuvat kuntien virka- ja luottamushenkilöiden henkilökohtaisiin näkemyksiin ja tietoihin. Kyselyn otoksessa on 436 kuntaa, joista vastaajiksi on valittu runsaat 1200 virka- ja luottamusmiestä. Aluebarometriä on tehty syksystä 1991 alkaen.

Tämän kevään aluebarometri julkistettiin tiistaina 16.6.1998. Aluebarometrin esitteli ohjelmanjohtaja **Pekka Urjanheimo** aluekehitysosastolta ja sitä kommentoivat hallintoministeri **Jouni Backman** sekä Suomen Kuntaliiton varatoimitusjohtaja **Timo Kietäväinen**.

Aluebarometrin keskeisiä tuloksia

Alueiden yleiset kehitysnäkymät ovat heikentyneet viime syksystä. Keskusalu-

eilla näkymät ovat muita kuntia valoisammat. Kuntien lähivuosien suurimpia ongelmia on rahoitustasapainon turvaaminen. Kuntien rahoitusnäkymät ovat synkimmät syksystä 1992. Vastaajia huolestuttaa verotulojen heikko kehitys. Keskusseutujen ulkopuolella verotulojen kasvu pysähtyy ja vuonna 1999 niiden arvioidaan jopa vähenevän. Riittävän tulopohjan takaamiseksi useat kunnat joutuvat nostamaan tuloveroprosenttiaan vuosina 1999 tai 2000. Talouden kiristyessä kunnat joutuvat lisäämään myös velanottoaan.

Kuntien rahoitusaseman heikentyminen heijastuu sosiaali- ja terveystalouteen. Erityisesti vanhusten hoidon ja terveydenhoidon järjestäminen vaikeutuu lähitulevaisuudessa. Päivähoidon ongelmat arvioidaan vähäisemmiksi.

Työttömyyden vähenemisen arvioidaan hidastuvan tänä ja ensi vuonna, tästä huolimatta työllisyyskehitys pysyy edelleen varsin myönteisenä. Työpaikat lisääntyvät erityisesti yksityisissä palveluissa ja

teollisuudessa. Keskusseuduilla myös rakentamisen odotetaan vilkastuvan.

Keskusseutujen ulkopuolella kuntien yhteistyöhön suhtaudutaan aikaisempaa varovaisemmin. Keskusseuduilla näkymykset ovat myönteisemmät. Seutukunnallista yhteistyötä pidetään edelleen tärkeimpänä, myös yhteyksiä elinkeinoelämään pyritään tiivistämään lähitulevaisuudessa.

Suhtautuminen Suomen EU-jäsenyyteen on muuttunut aikaisempaa kielteisemmäksi. Keskusseuduilla näkymykset ovat myönteisimmät, jäsenyyden arvioidaan hyödyttävän erityisesti pääkaupunkiseutua.

Julkaisun myynti:

Tilastokeskus/myyntipalvelu
Fax 09 – 1734 2474

Hinta 80 mk.

Markku Nissinen, SM/KO

SVENSK RESUMÉ

■ EU:s regionalpolitiska tyngdpunkter

Tyngdpunkterna indelas i tre omfattande uppgiftsområden:

- slutförändring av de nuvarande strukturprogrammen
- strukturfondsreformen
- förberedandet av de nya programmen för åren 2000–2007.

Inrikesministeriet startar planeringen av de nya regional- och strukturprogrammen redan inkommande höst.

Paavo Pirttimäki

■ Strukturfondsreformen

På toppmötet i Cardiff i juni beslöt man om tidtabellen för Agenda 2000, enligt vilken de avgörande besluten bör göras för utgången av mars i nästa år. Samtidigt beslöt man att de olika delarna inom Agenda 2000 (jordbruksreformen, strukturfondsreformen, utvidgningen och finansieringslösningen för åren 2000–2006) avgörs som en helhet. Besluten som förbereder det kommande programarbetet bör göras i årsskiftet 1999–2000, så att åtgärderna kan starta i början av år 2000.

Risto Tienari

■ Ministermötet i Glasgow 8.–9.6.1998

Regionalplanerings- och regionalutvecklingsministrarna diskuterade under sitt två-dagars möte det granskade ESDP-rapportutkastet och strukturfondsreformen. Man var i allmänhet nöjda med de förbättringar som gjorts i ESDP-rapporten under den brittiska ordförändringsperioden. Man beslöt att den slutliga rapporten också skall innehålla deklaration om utredningen om kommissionens gjort om utvidgningsområdena. På mötet relaterade minister **Backman** det mångsidiga innehållet i den finska stadspolitikerna.

På ministermötet fördes en uppbyggande diskussion om strukturfondsreformen. Ingen motsatte sig t.ex. direkt längre att mål 6 inkluderas i mål 1-programmet, som för Finland är en central målsättning.

*Ulla Blomberg
Rzsto Tienari*

■ Mål 6 -programmet

Mål 6 -programmets övervakningskommitté höll sitt möte i Kautby 28.–29.5.1998. På mötet godkändes principen om att kunna använda Kera Oyj:s små- och kvinnolån också i mål 6 -programmet. 60 procent eller 3,4 miljarder

mark av mål 6 -programmets offentliga medel har bundits genom myndighetsbeslut. Inalles 5500 projekt har hittills godkänts.

Marja Taskinen

■ Mål 2 -programmet

Det nya mål 2 -programmets övervakningskommitté höll sitt andra möte 9.–10.6.1998 i Äänekoski. Enligt uppgifter från slutet av 1997 lyckades det gamla mål 2 -programmet skapa 4900 nya arbetsplatser och bibehålla 9800 arbetsplatser och 650 nya företag har tillkommit. Arbetslöshetsgraden på mål 2 -området har sjunkit med 3,3 procent från 21,9 % år 1995 till 18,6 % i mars 1998.

Tarja Arajärvi

■ Mål 5b -programmet

Mål 5b -programmets övervakningskommitté valde på sitt möte i Sysmä 11.–12.6.1998 de samarbetsprojekt som skall finansieras med programmets indexeringsmedel. De valda sex samarbetsprojekten innehåller utveckling av livsmedelsökonomi, träförädling, samarbete mellan städer och landsbygd, regionalt kunnande, naturturism och datatjänster.

Pasi Rantahalvari

■ INTERREG II A

Övervakningskommittéerna för programmen möttes för fjärde gången i maj-juni för att värdera programmets förveckling. Gemensamma ämnen för alla möten var bl.a. godkännandet av årsrapporterna för 1997 och behandlingen av utkastet till mellanvärderingsrapporterna. Övervakningskommittén för Kvarken-Mittskandien möttes i Umeå och kommittén för det svensk-finska skärgårdsprogrammet i Mariehamn. Av utomgränsprogrammets övervakningskommittémöten höll Södra-Finlands kustregion och Syd-Östra Finland sina möten i Kotka och Karelen i Uleåborg.

*Tiina Pelkonen
Pertti Laine*

■ URBAN-programmet

Övervakningskommittén för URBAN-programmet höll sitt möte i Joensuu 14.5.1998. Övervakningskommittén godkände Joensuu-, Helsingfors- och Vandaprogammens årsrapporter och beslöt att uppgöra en finsk, svensk och engelsk broschyr om URBAN-programmen.

Mika Honkanen

■ Första ansökningsrundan i Östersjöns INTERREG II C-program

Programmets genomförande fortskrider planenligt. Under den första ansökningsrundan, som avslutades 1.5.1998, inkom 36 ansökningar, varav 14 var på olika sätt bristfälliga och måste lämnas åt sidan i detta skede. Av de 22 bedömda förslagen föreslår sekretariatet att 9 godkänns direkt och 13 diskuteras närmare av programmets beslutsgrupp. Beslutsgruppen sammanträder 25.-26.6.1998. för att ta ställning till projekten. Den andra ansökningsrundan pågår och avslutas 1.10.1998. Ansökningshandlingar kan erhållas från sekretariatet och på internet (se artikeln).

Harry Ekeström

■ De första projekten valda i Nordliga Periferins program

Under den första ansökningsrundan, som avslutades 3.4.1998, inkom sex ansökningar. Det relativt ringa antalet beror på den korta ansökningstiden, och antalet väntas bli betydligt större under den andra rundan. De nationella rådgivande grupperna gav sina utlåtanden om ansökningarna i april-maj och beslutsgruppen sammanträdde 15.6.1998 i Inverness för att besluta om projekten. Beslutsgruppen beslöt godkänna ett av projekten direkt och två villkorligt (slutligt beslut efter inkomna justeringar) samt förkasta ett och flytta behandlingen av två projekt till nästa möte. Den andra ansökningsrundan avslutas 31.7.1998 och beslutsgruppen håller sitt nästa möte

9.10.1998. Ansökningshandlingar kan erhållas från sekretariatet och på internet (se artikeln).

Harry Ekeström

■ ESDP-konferans i Neapel 25.-26.5.1998

I föredragen och diskussionen på konferensen lyftes mer än annat fram bl.a. betydelsen av de sekundära kontakterna till de perifera områden inom EU. TEN-programmets tyngdpunkt ansågs ligga i för hög grad på EU:s kärnområden samtidigt som trafikkoncentrationen till ett fåtal centra blir allt större.

Martti Salmi

■ Stadspolitiskt verksamhetsprogram

Representanter från de lokala myndigheterna hade 2.6. möjlighet att kommentera ett utkast till stadspolitiskt verksamhetsprogram som kommissionen gjort upp. Utkastet delar in de stadspolitiska åtgärderna i fyra verksamhetsblock:

- förstärkande av produktivitet, samsättning och ekonomisk tillväxt
- främjande av jämlikhet och social samhörighet
- förbättrande av stadsmiljön och globalt sett en medverkan till hållbar utveckling
- främjande av en god stadsförvaltning och förstärkande av lokalförvaltningen.

Finland var särskilt nöjd över kommissionens strävan till en verksamhetsmodell där utvecklandet av stadsregionerna och problemhanteringen spelar en viktig roll såväl inom mål 1 som mål 2 -områdena. Kommissionen betonar utslutande vikten av utvecklingsprogramarbetet inom stadsregionerna.

*Kauko Aronen
Veikko Heino*

■ Miljömärke på den Irländska landsbygden

På Irland har man sedan 1995 delat ut ett miljömärke för geografiskt och kulturellt enhetliga områden med särskilda miljövärden. Målsättningen är att förbättra samarbetet mellan myndigheter och de lokala organisationerna och att marknadsföra områden som idkar turism. Projektet som delfinansieras av EU:s Life-fond inkluderar fyra pilotområden på den Irländska västkusten.

Harri Ahlgren

■ Den Europeiska regionalplaneringens forskningsverksamhet startar

Forskningsprogrammet för åren 1998-99 innehåller tre forskningsområden:

- analysering av delområdena i Europa
- en strategisk forskning om partnerskapet mellan stads- och landsbygd-

sområdena och

- kartor som beskriver riktlinjerna mellan staterna.

Det är meningen att välja högst en institution från varje land som skall uppgöra ett forskningsprogram för de tre delområdena. Ansökningstiden går ut i slutet av juni. Kommissionen söker också en organisation som skall koordinera forskningsprogrammen. Ansökningstiden utgår 17.7.1998.

Ulla Blomberg

■ NÄRPs vårmöte

NÄRP-AU:s vårmöte hölls 5.5.1998 i Stockholm. Under det svenska ordförandeåret (1998) lyfts särskilt två projekt fram: en metaevaluering av de nordiska strukturfundsprogrammen (genomförs av Nordregio) och en kartläggning av gränsregionala barrärer. NÄRP-AU beslöt bevilja finansiering till bl.a. en utredning om påverkan av NMRs medfinansiering av Interreg II A, igångsättning av en kurs för baltiska planläggare samt Mittnordenkommitténs verksamhet åren 1998-99. Man beslöt också att delegera beslutsrätt i mindre projekt till ordföranden och sekretariatet. NÄRPs nästa möte hålls 22.-23.9.1998. I samband med det anordnas också ett seminarium som ett led i beredningen av det nya samarbetsprogrammet för den regionalpolitiska sektorn.

Harry Ekeström

■ Ny norsk regionalpolitisk redogörelse

Den norska centerregeringen presenterade i slutet av april en regionalpolitisk redogörelse för Stortinget. Redogörelsen präglas av stor oro för befolkningsutvecklingen som synes leda till allt starkare centralisering i bosättningsmönstret. Regeringen signalerar flera åtgärder för att förbättra den samlade statliga insatsen för regional utveckling. Viktiga målgrupper för kommande nya åtgärder är ungdom, kvinnor, återflyttare och invandrare. Redogörelsen innehåller ett antal nya åtgärder inom fyra prioriterade områden: personorienterade åtgärder, skapandet av attraktiva arbetsplatser i utkantsområdena, reducering av avståndsolägenheter samt profilering och lokal utveckling. Redogörelsen finns på internet: <http://odin.dep.no/krd/publ/publ.html>.

Harry Ekeström

■ Den nordiska regionalpolitiken

Förslaget om storstadspolitik som svenska regeringen lämnade till riksdagen i mars har som målsättning att staka ut riktlinjer för utvecklingen av Sveriges tre största städer, bl.a. genom att främja tillkomsten av nya arbetsplatser såväl inom stadsregionerna som inom hela landet samt att främja jämlika förhållanden oberoende av börd och kön. Förslaget är ett

svar på de snabbt ökande sociala problemen och arbetslösheten bland de etniska grupperna och kommer att ge ett intressant bakgrundsmaterial för definierandet av den finska stadspolitik.

Ulla Blomberg

OECD:s regionalpolitiska arbete förnyas

De viktigaste frågorna på den regionalpolitiska arbetsgruppens möte 14.-15.5.1998 var reformerna som skall förnya OECD:s arbetsgrupper och arbetsprogram. Det nuvarande systemet med fyra separata arbetsgrupper har kritiserats för att vara dyrt och byråkratiskt. På mötet diskuterades ett förslag som minskar arbetsgruppernas antal till två. Förslaget ligger som grund för en utredning som ges i slutet av juni.

Martti Salmi

Kunskapscentraprogrammet

Det nuvarande programmet första femårsperiod slutar år 1998. Programmet har motsvarat förväntningarna. Enligt en utredning har programmet medverkat till tillkomsten av över 8000 arbetsplatser och 300 företag med hög know-how. Kunskapscentra-arbetsgruppen som överlämnade sitt betänkande till minister **Backman** i maj föreslår att statsrådet fortsätter kunskapscentraprogramarbetet och riktar på nytt dess innehåll samt avsätter 50 miljoner mark i året för operativ planering och koordinering av förverkligandet under den kommande programperioden 1999-2006.

Mika Pikkarainen

Publikationer: 8/1998

Mika Pikkarainen:

Regionalutvecklingsmedlen och additionaliteten i den regionala utvecklingen (på finska)

Regionbarometern 1/98

Regionbarometern som utkom på våren 1998 är en enkätutredning som inrikesministeriet och Finlands kommunförbund ger ut två gånger årligen. Regionbarometern mäter förväntade förändringar i utvecklingen på olika håll i landet. I enkäten ingår 436 kommuner med svar från 1200 tjänsteinnehavare och förtroendevalda.

Markku Nissinen

NUMEROTIETOA ALUEELLISTEN TAVOITEOHJELMIEN TOTEUTUMISESTA

SM/AO/26.5.1998 / Ilkka Mella

EU:n tavoiteohjelmien toteutuminen 31.3. 1998 mennessä, milj.mk
COMMITMENTS OBJECTIVE 2, 5b AND 6 PROGRAMMES UP TO 31.3. 1998 (FIM,

Programme	Total	Public total	EU-funding	National	Private	number
ohjelma	Kokonais-rahoitus	Julkinen yhteensä	EU-rahoitus	Kansallinen julkinen	Yksityinen	lukumäärä*
Tavoite 2						
1995-96	2008,5	926,8	313,7	613,1	1081,7	1500
1997-99	1577	697,8	272,1	425,7	879,2	1400
Tavoite 5b						
1995-99	2643,5	1389,7	541,6	848,1	1253,8	5300
Tavoite 6						
1995-99	5550,8	3421,4	1520,8	1900,6	2129,4	5500
Yhteensä	11779,8	6435,7	2648,2	3787,5	5344,1	13700

*) tavoite 6-ohjelmassa lisäksi 60 000 päätöstä LFA-tuesta

**) 31.12.1997 tilanteen mukaan

EU:n tavoiteohjelmien rahoituskehyykset 1995 - 99
Total funding, programmes 2, 5B and 6

Programme	Total	Public total	EU-funding	National
ohjelma	Kokonais-rahoitus	Julkinen yhteensä	EU-rahoitus	Kansallinen julkinen
Tavoite 2				
1995-96	2008,9	927,3	313,7	613,6
1997-99	4312,9	2086,7	784,7	1302
Tavoite 5b				
1995-99	3356,65	2613,75	1110,1	1503,65
Tavoite 6				
1995-99	7691,3	5748,9	2667,4	3081,5
Yhteensä	17369,75	11376,65	4875,9	6500,75

EU:n tavoiteohjelmat: päätetyn rahoituksen osuus
Commitments, % of total funding

Programme	Total	Public total	EU-funding	National
ohjelma	Kokonais-rahoitus	Julkinen yhteensä	EU-rahoitus	Kansallinen julkinen
Tavoite 2				
1995-96	100,0	100,0	100,0	100,0
1997-99	36,6	33,4	34,7	32,7
Tavoite 5b				
1995-99	78,8	53,2	48,8	56,4
Tavoite 6				
1995-99	72,2	59,5	57,0	61,7
Yhteensä	67,8	56,6	54,3	58,3

Rakennerahastouudistuksesta...

Hyvä liikkeellelähtö

Rakennetoimien työryhmä on pääsiäisen jälkeen kokoontunut kahdeksan kertaa ja käsitellyt rakennerahastojen yleisasetuksen artikloja (8–18, 30–38) sekä antanut niistä raportin Cardiffin huippukokoukselle.

Tähän mennessä käsitellyt artikkelit koskevat mm.:

- täydentävyyttä kansallisten ja rakennerahastojen toimenpiteiden välillä,
- kumppanuutta jäsenmaiden ja komission välillä sekä jäsenmaiden sisällä eri kumppanien välillä,
- yhteensopivuutta muiden yhteisön politiikkojen kanssa,
- lisäysperiaatetta,
- monivuotista ohjelmamenettelyä (yhteisön tukikehykset, toimenpideohjelmat ja yhtenäiset ohjelma-asiakirjat),
- maksusitoumuksia ja maksumenettelyä,
- ohjelmien hallintoa ja seurantaa,
- varainhoitoa ja valvontaa.

Keskustelu työryhmässä on ollut rakentavaa ja jäsenmaat ovat melko pitkälle samaa mieltä päälinjoista, joita on käsitelty Britannian johdolla. Komissio oli alussa nihkeä tekemään kompromisseja, mutta Glasgow'n epävirallisen ministerikokouksen jälkeen asenne muuttui. Brittien puheenjohtaja **Chris Capella** ja komission **Jean-Charles Leygues** löysivät yhteisen sävelen kesäkuun lopulla.

Työryhmä on edennyt keskustelussa periaatteen "mitään ei ole hyväksytty ennen kuin kaikki on hyväksytty" mukaisesti. Suomen kannanotot noudattelevat eduskunnalle annettujen kirjelmien mukaisia linjauksia. Yksityis-

kohtaiset kannanotot kussakin kokouksessa käsiteltäviin asioihin on tehty SM:n koordinoimassa virkamiesryhmässä, ministeri **Backmanin** johtamassa rakennerahastouudistusryhmässä tai EU-ministerivaliokunnassa aina käsiteltävän asian mukaan.

Eniten keskustelua ja kysymyksiä ovat herättäneet seuraavat asiat: kumppanuuden määrittely, komission ohjelmittain antamat suuntaviivat ohjelmien valmisteluvaiheessa, ohjelma-asiakirjan täydennys, lisäysperiaatteen todentaminen, maksumenettelyt ja varojen valvonta.

Edessä kuuma syksy

Nyt kun Suomi on lähtenyt kesälomalle rakennetoimien työryhmässä avataan keskustelu yleisasetuksen poliittisista kohdista, eli tavoitteiden määrittelystä ja kriteereistä (yleisasetuksen artikkelit 1–6). Itävaltalaisen tavoitteena on käsitellä nämä kohdat kahteen kertaan ennen lokakuun alkua. Tämä on välttämätöntä, jotta uudistus pysyisi Cardiffin linjaamassa aikataulussa. "Wienin Eurooppa-neuvostossa olisi edistytävä merkittävästi paketin keskeisten osien käsittelyssä, jotta koko paketista voitaisiin päästä poliittiseen yhteisymmärrykseen viimeistään maaliskuussa 1999." Neuvoston on tehostettava omaa työskentelyään, jotta koko paketista voitaisiin saada päätös nykyisen Euroopan parlamentin myötväikutuksella ennen kesäkuun parlamenttivaaleja.

Rakennetoimien työryhmä kokoontuu heinäkuussa viisi päivää ja syyskuussa kuusi päivää. Heinäkuussa (8.

ja 15.) on tarkoitus ensin jatkokäsittellä ne yleisasetuksen kohdat, joista keskustelu on avattu brittien johdolla kesäkuussa. Ne koskevat maksatuksia, varainhallintoa ja valvontaa sekä ohjelmien hallintoa ja seurantaa. Tarkoituksena on myös käsitellä koheesiorahaston ja laajentumista valmistelevien rahoitusvälineiden (ISPA, pre-FEOGA) varainhallintoa ja valvontaa koskevia artikloja. Sen jälkeen (16., 20. ja 27.) työryhmä paneutuu pohtimaan tavoitealueiden määrittelyä ja kriteerejä eli asioita joista tähän mennessä on keskusteltu vain puheenjohtajan tukiryhmässä. Näitä kohtia käsitellään uudelleen syyskuussa. Syyskuussa on lisäksi aikomus käsitellä rahastokohtaisia asetuksia (ESR, EAKR) sekä koheesiorahastoasetusta. Tavoitteena on antaa yleiselle neuvostolle selonteko lokakuussa sekä raportti Euroopan parlamentille, jotta se voisi suorittaa ensimmäisen lukunsa loka-marraskuussa. Myös maaseutuasetusta käsittelevä työryhmä tiivistää työskentelyään tavoitteenaan selviytyä artiklakohtaisesta käsittelystä syyskuun loppuun mennessä.

Heinäkuussa siirrytään englanninkielisestä työryhmän johtamisesta saksankieliseen. Itävallan rakennetoimien työryhmän tuleva puheenjohtaja on ilmoittanut, että puheenjohtajan muutosesityksiä brittien avaamiin kohtiin tehdään vielä englanniksi. Muutokset itävaltalaisen avaamiin kohtiin luonnostellaan saksaksi. Esitykset käännetään tietysti myös englanniksi ja ranskaksi, mutta viiveellä.

Mårten Johansson

Alue-Integraattorin internet-osoite: <http://www.intermin.fi/sm/alueet/aluekeh.htm>

TOIMITUS

Julkaisija: Sisäasiainministeriön aluekehitysosasto • **Toimituskunta:** Tiedotustiimi • **Vastaava toimittaja:** Tiina Pelkonen, puh. (09) 160 3423, fax (09) 160 4655, e-mail: tiina.pelkonen@intermin.fi • **Svensk resumé:** Leif Ehrstén • **Taitto:** Tuula Kostia • **Tilaukset:** Raili Markoff, puh. (09) 160 4532, fax (09) 160 4655, Sisäasiainministeriö, PL 257, 00171 HELSINKI, julkaisu on maksuton • **Monistus:** Sisäasiainministeriön monistamo